

สมุทภาพ **๑๓๐** ปี
กระทรวงมหาดไทย

๒๔๓๕ - ๒๕๖๕ เล่ม ๒

MINISTRY OF INTERIOR 130TH ANNIVERSARY
PHOTO ALBUM 1892-2022 VOLUME II

กระทรวงมหาดไทย : ผู้จัดพิมพ์

เอนก นาวิกมูล | ชงชัย ลิขิตพรสวรรค์ : บรรณาธิการ

สัณฺศฤภพ ๑๓๐ ปี
กระทรวงมหาดไทย
๒๔๓๕ - ๒๕๖๕ เล่ม ๒
MINISTRY OF INTERIOR 130TH ANNIVERSARY
PHOTO ALBUM 1892-2022 VOLUME II

ชื่อหนังสือ
ผู้จัดพิมพ์
พิมพ์ครั้งที่ ๑
ที่ปรึกษา

สมุดภาพ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย ๒๔๓๕ - ๒๕๖๕ เล่ม ๒
กระทรวงมหาดไทย
สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
นายอนันต์ อนันตกุล ผู้เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายพรพจน์ เพ็ญพาส รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายโชตินรินทร์ เกิดสม รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

บรรณาธิการ

นายเอนก นาวิกมูล
นายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์

กองบรรณาธิการสถาบันดำรงราชานุภาพ

นายบุญธรรม ถาวรทัศนกิจ นางสาวดารารักษาชาติ
นางชลัยรัตน์ ทรัพย์ประชา นายวีระ แสงจันทร์
นางรมณ คุ้มษ์วัฒนาเสรี นางสมคิด วิวัฒน์บวรกุล
นายฤกษ์ดี วิศาลอรธกิจ นางสาวสุธาสิณี อัญชัยบุตร

กองบรรณาธิการ

นายพินัย อนันตพงศ์ นางวรรณนา นาวิกมูล
นายสุปรีย์ดี ณ นคร นางสาวโชติรส เกตุแก้ว
นายวุฒิพงษ์ ท้าวพา

ถ่ายภาพ

นายพิชญ์ เยาว์ภิรมย์

เทคโนโลยีสารสนเทศ

นายชรินทร์ อินทร์พิทักษ์

ศิลปกรรม

นางสาวทฤษฎา นาคเนียม

พิสูจน์อักษร

นางสาววรรณวิวัฒน์ รัตนลัมภ์
นางสาวกานต์สิริ พัฒนกุลทรัพย์

ดำเนินการพิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์ต้นฉบับ (๒๐๑๘)
๘ ซอยงามวงศ์วาน ๒๓ แยก ๑๘ ตำบลบางเขน
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

พิมพ์ที่

บริษัทพิมพ์ดี จำกัด
๓๐/๒ ถนนเจริญาวีถิ ตำบลโคกขาม
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ๗๔๐๐๐
โทร. ๐ ๒๔๐๑ ๙๔๐๑

จำนวนหน้า

๒๔๔ หน้า

จำนวนพิมพ์

๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN

978-974-458-755-8

สารบัญ

คำนิยม	๔
คำนำ	๕
แผนที่ประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๒	๖
๑ พระมหากษัตริย์กับกระทรวงมหาดไทย	๗
ประชุมเทศาภิบาล	๘
รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๐๑	๑๘
รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๐๒	๒๔
รัชกาลที่ ๙ พระราชทานพระพุทธรูปนารายณ์พิตรประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๑๑	๓๘
รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี	๔๒
รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดสถานีควบคุมภาคพื้นดินดาวเทียมไทยคม อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	๔๖
๒ สถานที่ ศาลากลางและที่ว่าการอำเภอ	๔๘
๓ การกิจและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย	๗๘
การตรวจราชการท้องที่	๗๙
สมเด็จพระยามหาราชราชานุภาพ	๗๙
พระยารามราชภักดี (ม.ล.สวัสด์ อิศรางกูร)	๘๐
พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๘๒
นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย	๘๔
นายพิศาล มุลศาสตราสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย	๘๕
นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี	๙๒
พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย	๙๔
พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๐๐
พลตำรวจเอก เกา สารสิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๐๘
นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑๐๙
นายอารีย์ วงศ์อารยะ ปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑๑๔
นายอารีย์ วงศ์อารยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๒๒
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๒๔
กิจกรรมท้องถิ่นสัมพันธ์	๑๔๐
จอมพล ป. พิบูลสงคราม	๑๔๐
ขุนสนิทประชากร (กุหลาบ สุกระมล) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์	๑๔๑
นายประเสริฐ กาญจนดุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	๑๔๘
นายสันต์ เอกมหาชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๕๓
นายดำรง สุนทรศารทูล ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี	๑๕๔
จอมพลประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๕๖
นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล	๑๖๐
พิธีต้อนรับรัฐมนตรี	๑๖๒
การรับมอบงานในหน้าที่ปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑๖๘
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๗๐
ประชุมและอบรม	๑๗๔
การประชุมผู้ว่าราชการจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๓	๑๗๔
จอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	๑๗๗
๔ บุคลากรของกระทรวงมหาดไทย	๑๘๖
๕ สิ่งของที่ระลึกที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย	๒๑๑
๖ เอกสารและสิ่งพิมพ์	๒๓๓

คำนิยม

เนื่องในวาระโอกาสสำคัญของการครบ ๑๓๐ ปี แห่งการสถาปนากระทรวงมหาดไทย ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ นับเป็นเรื่องน่ายินดีและน่าภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่กระทรวงมหาดไทยดำรงความเป็นองค์กรหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน พร้อมทั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่พี่น้องประชาชนด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเทอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน

หนังสือ “สมุดภาพ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย ๒๔๓๕ – ๒๕๖๕ เล่ม ๒” ที่กระทรวงมหาดไทยจัดพิมพ์ในวาระโอกาสสำคัญนี้ ได้รวบรวมภาพถ่ายอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะช่วยส่งเสริม สนับสนุน ให้นักกลางของกระทรวงมหาดไทยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย รวมไปถึงการสร้างความรู้ ปลูกจิตสำนึก และเป็นเครื่องเตือนใจให้ชาวมหาดไทยร่วมกันสืบสานปณิธาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” สร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติราชการโดย “ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประเทศชาติและประชาชน สร้างความรัก ความสามัคคี ความปรองดอง สมานฉันท์ในสังคม พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนสามารถต่อยอด และขยายผลไปสู่อนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาภาพถ่ายอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์สืบไป

ผมขอขอบคุณและขอแสดงความชื่นชมคณะทำงานจัดพิมพ์หนังสือสมุดภาพดังกล่าวทุกท่าน ที่ได้สละเวลาและทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยหนังสือสมุดภาพเล่มนี้จะเป็นเอกสารหลักฐานชั้นต้นที่สำคัญเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ อ้างอิง และค้นคว้า สำหรับผู้ที่สนใจเรื่องราวประวัติศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
วันจันทร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

คำนำ

ในวาระครบ ๑๓๐ ปีแห่งการสถาปนากระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๕ กระทรวงมหาดไทยได้ประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลทางพระพุทธศาสนา โดยมีการเจริญพระพุทธมนต์ ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และอุทิศส่วนกุศลถวายแด่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกพรรณราชกุมารี อัครราชกุมารี และบรรพชนของกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยได้จัดสร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวง หน้าตักกว้าง ๓๒ นิ้ว สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ว่า “พระพุทธรูปประจำกระทรวง” ได้สร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวงจำลองและวัตถุมงคลราชสีห์จำนวน ๖ รายการ ได้จัดพิมพ์หนังสือจำนวน ๒ เรื่องคือ สมุดภาพ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย เล่ม ๑ และเอกสารตรวจราชการมณฑลเทศาภิบาล

หลังจากที่หนังสือสมุดภาพ เล่ม ๑ ได้เผยแพร่ไปในวงกว้างแล้ว มีชาวมหาดไทยแจ้งข่าวให้ทราบว่า ยังมีภาพเก่าของบรรพชนนักปกครองตกค้างอยู่ตามบ้านลูกหลานของท่านเหล่านั้นและพร้อมที่จะส่งมอบให้ กระทรวงมหาดไทย จึงดำริที่จะจัดพิมพ์หนังสือสมุดภาพ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย เล่ม ๒ ต่อไป คณะบรรณาธิการที่ได้รับมอบหมาย จึงดำเนินการรวบรวมภาพถ่ายและสิ่งของ ดังนี้

๑. ภาพถ่ายต้นฉบับการประชุมเทศาภิบาลจำนวน ๒๑ ครั้ง ภาพถ่ายบรรพชนชาวมหาดไทยจำนวน ๕๐ ภาพ เก็บรักษา ณ ห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย (บางละมุง) สถาบันดำรงราชานุภาพ

๒. ภาพถ่ายและสิ่งของที่เป็นมรดกตกทอดจากศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี และศาลากลางจังหวัดชุมพร

๓. ภาพถ่ายจากนักสะสมเซลยศักดิ์ เช่น ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ พลโทหญิง วิภาสิริ (จิโรจน์) จินตสุวรรณ อาจารย์จรัส จันท์พรหมรัตน์ นายพิชิต ตูบรเทิง นายสุรเดช ลิ้มพานิช และนายชงชัย ลิขิตพรสวรรค์

กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดสรรงบประมาณให้จัดพิมพ์สมุดภาพ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย เล่ม ๒ ซึ่งทอดระยะเวลาในการรวบรวมภาพถ่ายมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๕) จึงจะมีภาพที่เพิ่มมากขึ้น แต่ก็พยายามเน้นภาพเก่าขาว-ดำเป็นเบื้องแรก อีกทั้งยังได้ภาพสีสี่ยุคแรก ซึ่งเป็นภาพที่ถ่ายในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๒๕ (สังเกตได้ว่าภาพจะมีสีตุ่น ๆ)

หนังสือเล่มนี้ ยังคงวางโครงสร้างเหมือนเล่ม ๑ คือ พระมหากษัตริย์กับกระทรวงมหาดไทย สถานที่ ศาลากลางจังหวัด การกิจและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย บุคลากรของกระทรวงมหาดไทย สิ่งของที่ระลึกซึ่งเกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย และเอกสารกับสิ่งพิมพ์ หากในโอกาสต่อไปมีผู้ส่งสารแจ้งข่าวมาว่ามีภาพถ่ายเพิ่มเติมก็จะจัดสรรเป็นโครงการสำหรับพิมพ์เล่ม ๓ ต่อไป

กระทรวงมหาดไทยหวังว่า ‘สมุดภาพ ๑๓๐ ปี กระทรวงมหาดไทย เล่ม ๒’ นี้ จะเป็นประโยชน์แก่นักปกครองให้ระลึกถึงเรื่องราวความเป็นมาและชีวิตของคนมหาดไทย ภาคภูมิใจเมื่อปฏิบัติราชการได้สำเร็จสมความมุ่งหมาย ช่วยแก้ไขปัญหาบ้านเมือง และเป็นเครื่องเตือนใจให้คิดถึงประชาชนเป็นหลักเพื่อที่จะ “บำบัดทุกข์บำรุงสุข”

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

แผนที่ประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๓ โรงพิมพ์บุญญากรองพานิช หลังวังบูรพา
(ภาพจากสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ)

พระมหากษัตริย์กับกระทรวงมหาดไทย

“การที่กราบบังคมทูลถึงความดีแลความชั่วของผู้อื่นเช่นนี้...สมควรที่จะกราบบังคมทูลให้เป็นยุติธรรมต่อแก่ อย่าให้มีความชั่วความดีเคลือบแฝงอยู่แก่ผู้ใด โดยไม่เป็นความจริง...พระ...เป็นคนโง่และฝึกฝนในกามคุณมาก ไม่ใคร่จะเป็นธุระราชการบ้านเมืองแล้วแต่คนใช้สอย ซึ่งเป็นคนโง่ ๆ จะแนะนำให้ทำอย่างไร ที่จริงก็จะไม่ตั้งใจที่จะทำทุจริต แต่ด้วยความโง่จะเข้าใจว่า เจ้าบ้านผ่านเมืองเขาเคยได้ผลประโยชน์เช่นนั้น ๆ และมีภรรยามาก ต้องการค่าใช้สอยมาก ใครเอาเงินมาให้ เขาว่าควรรับก็รับไว้เป็นพื้น คนนี้เห็นด้วยเกล้าว่าต้องเปลี่ยน ถ้าหากว่าไม่แพ้อุทธรณ์ถึงหักโค่น โปรดเกล้าฯ ให้เข้ามารับราชการในกรุงเทพฯ ในที่ใกล้ฝ่าละอองธุลีพระบาทจะดีกว่า”

ลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพในคราวเสด็จตรวจราชการหัวเมืองฝ่ายเหนือ
ร.ศ. ๑๑๑ (พ.ศ. ๒๔๓๕)

ที่มา: เอกสารเสด็จตรวจราชการเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ร.ศ. ๑๑๑ ถึง ๑๑๗ (พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๔๔๑)
กรมศิลปากรจัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ หน้า ๒๑

สิงห์สมัยทวารวดี
(ภาพจากสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร)

**พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในการประชุมเทศบาลกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๔๔๙**

แถวหน้า (๑๐ ท่าน) จากซ้าย เจ้าพระยา
ยมราช (ปั้น สุขุม) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง
นครชัยศรี สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงลพบุรี
ราเมศวร์ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงพิษณุโลก
ประชานาถ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ สมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ พระยาสุรียานุวัตร
(เกิด บุญนาค)

แถวยืน หนึ่ง (๑๖ ท่าน) พระยามหิบาลบริรักษ์
(สวัสดิ์ ภูมิรัตน) พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี
ณ ระนอง) พระยาเสถียรธำปณิกิจ (ชม ชมชวีช)
พระยาจักรปาณี (ล่อ ไกรฤกษ์) พระยาสีหราช
เดโชชัย (แย้ม ณ นคร) หม่อมเจ้าปิยภักดีนารถ
สุประดิษฐ์ พระยาสิงหเสนี (สะอาด สิงหเสนี) พระยา
ไกรเพชรรัตนสงคราม (แฉ่ บุญนาค) พระยาเทพ
อรชุน (เจ๊ก จารุจินดา) เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต
(หม่อมราชวงศ์อรุณ ฉัตรกุล) เจ้าพระยาสุรสีห์
วิสิษฐศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร) พระยากำแหง
สงคราม (จัน อินทรกำแหง) นายลอว์สัน ตำรวจ
นครบาล พระยารัตนกุลอดุลยภักดี (จรัสรัตนกุล)
เจ้าพระยาอภัยราชา (หม่อมราชวงศ์ลพ สุทัศน์)
เจ้าพระยาพระเสด็จสุรินทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์
เปี้ย สนิทวงศ์)

แถวยืน สอง (๙ ท่าน) นายวิลเลียมสัน พระยาศรี
ธรรมศุภราช (เจริญ จารุจินดา) พระยากัลยาณ
ไมตรี (เวสเดนมาร์ก) พระยาเดชาอนุชิต (หนา
บุญนาค) พระยามหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยศิริ)
พระยาวิเชียรขัติ (แบน บุญนาค) พระยาโบราณ
ราชธานี (พร เดชะคุปต์) พระยาเทพาธิบดี
(อิม เทพานันท์) นายบองโซ ที่ปรึกษามหาดไทย

แถวยืน สาม (๓ ท่าน) นายโรบิน พระยาราชนกุล
(อวบ เปาโรหิตย์) ไม่ทราบ

แถวบนสุด (๔ ท่าน) ไม่ทราบ ไม่ทราบ พระยา
พัชรินทรภักขัย (ซุบ โอสถานนท์) ไม่ทราบ

**พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในการประชุมสภาภิบาลกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๔๕๓**

แถวหน้า (๑๑ ท่าน) เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครชัยศรี พระองค์เจ้าบวรเดช เจ้าพระยาวงษาอนุประพัทธ์ (หม่อมราชวงศ์สท้าน สนิทวงศ์)

แถวชั้น หนึ่ง (๑๔ ท่าน) พระยาเพชรรัตน (เลื่อน ภูมิรัตน) พระยาไกรเพชรรัตนสงคราม (แฉ่ บุนนาค) พระยารณชัย (ถนอม บุนนาค) พระยารณไชย (ทองสุข โชติกเสถียร) หม่อมเจ้าอลองกฎ พระยามหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยศิริ) เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต (หม่อมราชวงศ์อรุณฉัตรกุล) เจ้าพระยาศรีวิไชยชนินทร์ (ชม สุนทรราชขุน) เจ้าพระยาอภัยราชา (หม่อมราชวงศ์ลบ สุทัศน์) หม่อมเจ้าคำรบ ปราโมช พระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชะคุปต์) พระยาเทพาธิบดี (อิม เทพานันท์) พระยาประชาชีพบริบาล (แย้ม แสงชูโต) พระยาจักรปาณี (ล่อ ไกรฤกษ์)

แถวชั้น สอง (๑๑ ท่าน) พระยาสิทธิราชฤทธิไกร (เล็ก ปาณิกบุตร) พระยาอภัยสงคราม (ปลั่ง วรรณายน) พระยาเดชาอนุชิต (หนา บุนนาค) พระยาสุรนารถเสนี (เท็ง ศิลาพันธ์) พระยาสุรินทราชา (หม่อมราชวงศ์สิทธิ สุทัศน์) พระยาราชนกุล (อวบ เปาโรหิตย์) พระยาเสถียรฐาปนกิจ (ชม ชมธวัช) พระยาสุรบดินทร์ (พร จารุจินดา) หม่อมเจ้าสฤษดิเดช นายอรุณ พิศาลสารเกษตร พระภีรมย์ราชา (พร้อม)

แถวบน (๓ ท่าน) พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) พระยามหิบาลบริรักษ์ (สวัสดิ์ ภูมิรัตน) เจ้าพระยาพระเสด็จสุรินทราชาธิบดี (หม่อมราชวงศ์เปีย สนิทวงศ์)

**การประชุมเทศบาลกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๔๓๘**

แถวหน้า จากซ้าย พระยาจำแสนบดี (ไทย) เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร)

แถวขึ้น หนึ่ง เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) พระยาฤทธิรงค์ธรรณเจท (ศุก ชูโต) พระยาสิงหเสนี (สอาด สิงหเสนี) พระยาอภัยรณฤทธิ์ (บุศย์ บุนนรัตพันธ์)

แถวขึ้น สอง พระยาราชวรานุกูล (อ่วม) สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์

แถวขึ้น สาม พระยาตัมภกรปลาต (ทองอยู่) พระยาทิพโกษา (หมาโต โชติกเสถียร) พระยามหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วีรยศิริ)

**การประชุมเทศบาลนครหลวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๔๓๙**

แถวหน้า จากซ้าย พระยาไกรเพชรรัตน
สงคราม (แจ๋ บุนนาค) พระยาจำแสนบดี
(ไทย)

แถวนี้ สอง เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์
(เทศ บุนนาค) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุน
มรุพงษ์ศิริพัฒน์ สมเด็จพระยาตำรา
ราชานุภาพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่น
มหิศรราชหฤทัย หม่อมเจ้าอลังการ

แถวนี้ พระยามหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยศิริ)
พระยาลิงเสนี (สอาด สิงเสนี) เจ้าพระยา
สุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร) พระยา
ทิพโกษา (หมาโต โชติคเสถียร)

การประชุมเทศบาลกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๕๒

แถวหน้า (๙ ท่าน) จากซ้าย พระยาจำแสนบตีศรีบริบาล (ไทย) เจ้ากรมพลำกั้งค์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลกรุงเก่า สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ สมเด็จพระราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวงนครบาล พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน กุญชร) เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ หม่อมเจ้าปิยะภักดินารถ สุประดิษฐ์ ปลัดทูลฉลองกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (ไต้ฮัก ภัทรนาวิก) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต

แถวอื่น (๑๒ ท่าน) พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซิมก๊อง ณ ระนอง) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลชุมพร นายริเวต คาร์เนต ที่ปรึกษาราชการกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอลังการ ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลปราจีนบุรี พระยาเทพอรชุน (เจ้า จารุจินดา) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี พระยานครราชสีมา (กาศ สิงหนสนี่) ผู้ว่าราชการเมืองนครราชสีมา พระยาศักดาภิเดชวรฤทธิ์

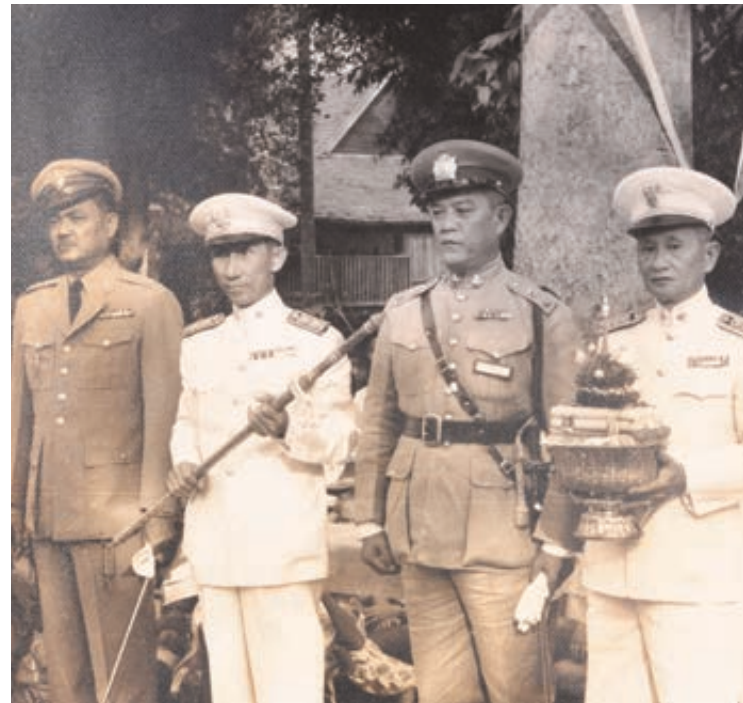
(ต้น อัมรานนท์) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลบูรพา พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นกวีพจน์สุปรีชา เลขาธิการกระทรวงมหาดไทย พระยามหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยศิริ) ปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย นายดับลิว. เอ. แกรแฮม เจ้ากรมสรรพากรในเจ้าพระยามรราช (ปั้น สุขุม) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช พระวิภาคภูวดล (เจมส์ ฟรานซิส แมกคาที) เจ้ากรมแผนที่ พระยาวาสเทพหลวง (กุस्ताฟ เซา) เจ้ากรมตำรวจภูธร

แถวยืน สอง (๔ ท่าน) พระยาพฤตมาธิบดีศรีสัตยานุการ (ปลอด) พระยาประดิษฐ์อมรพิमान (หม่อมราชวงศ์ชิต อิศรศักดิ์) เจ้ากรมโยธา พระยานครานุรักษ์ (กรี นาคะรัต) ปลัดทูลฉลองกระทรวงนครบาล พระยาเสถียรฐาปนกิจ (ชม ชมธวัช) ปลัดทูลฉลองกระทรวงโยธาธิการ

แถวบน (๕ ท่าน) นายชเล็กเซอร์ ที่ปรึกษาราชการกระทรวงโยธาธิการ นายโรนัลด์ เวิร์ธ กิบลิน ผู้ช่วยเจ้ากรมแผนที่ พระยาไกรเพชร รัตนสงคราม (แน่น บุนนาค) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครสวรรค์ เจ้าพระยาศรีวิไชยชนินทร์ (ชม สุขนทรารชุน) ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครไชยศรี พระยาอินทรมนตรีศรีจันทรวงุมาร (ฟรานซิส เฮนรี ไซล) เจ้ากรมสรรพากรนอก

วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงชุมเขตแดนจังหวัดลำพูน - เชียงใหม่ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายประเสริฐ กาญจนดุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระแสงราชศัสตราประจำจังหวัดเชียงใหม่ (ภาพจากนายสุรเดช ลิ้มพานิช)

วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ว่าการอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายอำเภอสันป่าตอง นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสนี้ มีพระราชปฏิสันถารกับข้าราชการและราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย (ภาพจากนายสุรเดช ลิ้มพานิช)

วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ว่าการอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายอำเภอ สันป่าตอง นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสนี้ มีพระราชปฏิสันถารกับข้าราชการและราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย (ภาพจากนายสุรเดช ลิ้มพานิช)

วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรน้ำตกแม่กลาง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ (ภาพจากนายสุรเดช ลิ้มพานิช)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระแสงราชศัสตราประจำจังหวัดเชียงใหม่ คืนแก่นายประเสริฐ กาญจนดุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ก่อนจะเสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดเชียงราย (ภาพจากนายสุรเดช ลิ้มพานิช)

วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประทับรถไฟพระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๖ - ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงสถานีรถไฟชุมพร นายสง มีมุทา ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร และคณะข้าราชการ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ จากนั้นประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินไปยังจวนผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ซึ่งจัดถวายเป็นที่ประทับแรม (ภาพจากนายพิชิต ตูบันเทิง)

ภาพหน้าขวาล่าง
ราษฎรชาวชุมพร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ อย่างล้นหลาม
(ภาพจากนายพิชิต ตูบันเทิง)

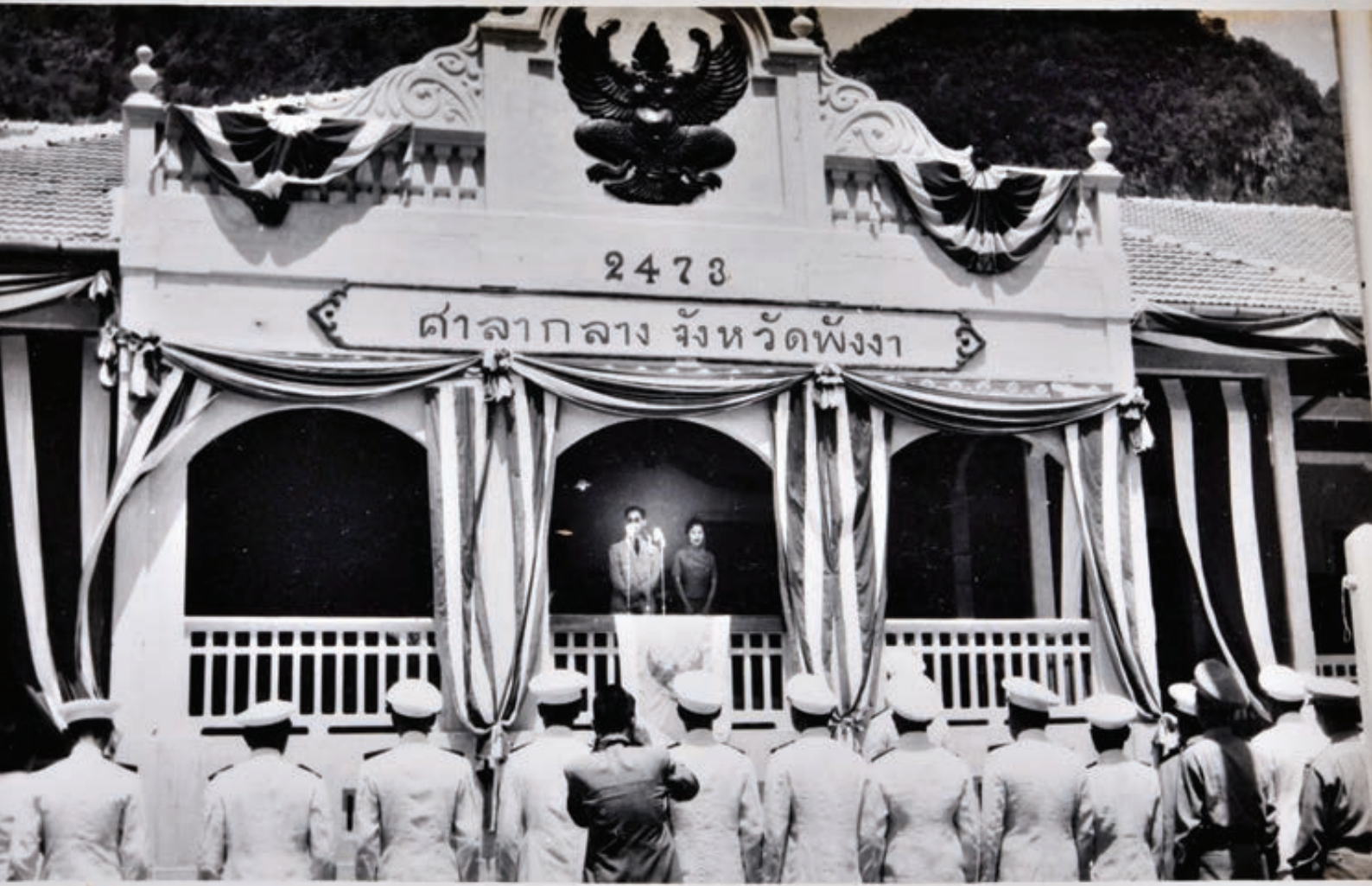

วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายสง มีมูทา ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลากลางจังหวัดชุมพร (ภาพจากนายพิชิต ตู๋บันเทิง)

วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินไปยัง จังหวัดระนอง เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงชุมเขตแดนจังหวัดชุมพร-ระนอง พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายพันธุ์สายตระกูล ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระแสงราชศัสตราประจำจังหวัดระนอง (ภาพจากนายพิชิต ตู๋บันเทิง)

วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดพังงา พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายชู สுகนธมัติ ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลากลางจังหวัดพังงา
(ภาพจากนายพิชิต ตูบันเทิง)

ชุมนุมประดับเสด็จของชาวตรัง
(ภาพจากนายพิชิต ตูบันเท็ง)

ภาพหน้าชัยบน

วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดตรัง เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงชุมเขตแดนจังหวัดนครศรีธรรมราช-ตรัง พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พ.ต.อ. บุญณรงค์ วัฒนายน ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระแสงราชศัสตราประจำจังหวัดตรัง (ภาพจากนายพิชิต ตูบันเท็ง)

ภาพหน้าชัยล่าง

วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พ.ต.อ. บุญณรงค์ วัฒนายน ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พลับพลาศาลากลางจังหวัดตรัง (ภาพจากนายพิชิต ตูบันเท็ง)

วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปยัง จังหวัดปัตตานี พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายเกษม สุขุม ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลากลางจังหวัดปัตตานี ในโอกาสนี้ มีขบวนแห่ยก ขบวนแห่คชสีห์ และขบวนบายศรี ของอำเภอต่าง ๆ รวมทั้งขบวนแห่ของชาวจีนในจังหวัดปัตตานี ได้แห่ผ่านหน้าพลับพลา ที่ประทับ เพื่อเป็นการถวายพระพรชัยมงคลและถวายพระเกียรติอย่างสูงสุดตามประเพณีพื้นเมืองของ ชาวไทยอิสลาม

(ภาพจากนายพิชิต ตู้บันเทิง)

ภาพบน - ราษฎรไทยเชื้อสายมุสลิมจัดขบวนบุหงาซีระถวายพระพร
ภาพล่าง - ราษฎรไทยเชื้อสายจีนจัดขบวนแห่อย่างธรรมเนียมจีนถวายพระพร
(ภาพจากนายพิชิต ตู้มันเทิง)

วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดยะลา พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายย่อย เปรมไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลากลางจังหวัดยะลา
(ภาพจากนายพิชิต ตูบันเท็ง)

ภาพหน้าขวาบน
ข้าราชการจังหวัดยะลา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ

ภาพหน้าขวาล่าง
เด็กนักเรียนชาวยะลา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ
(ภาพจากนายพิชิต ตูบันเท็ง)

วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดสุราษฎร์ธานี พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายฉลอง รมิตานนท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี นำข้าราชการ และราษฎร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อจากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ พลับพลาทำหน้าศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทอดพระเนตรการประกวดขบวนแห่พระทางน้ำ ขบวนแห่เรือยนต์ เรือประมง และการแข่งเรือยาวตามประเพณีพื้นเมืองในแม่น้ำตาปี (ภาพจากนายพิชิต ตู๋บันเทิง)

ขบวนแห่พระทางน้ำ ตามประเพณีพื้นเมืองในแม่น้ำตาปี

นายฉลอง รมิตานนท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท กราบบังคมทูลรายงาน

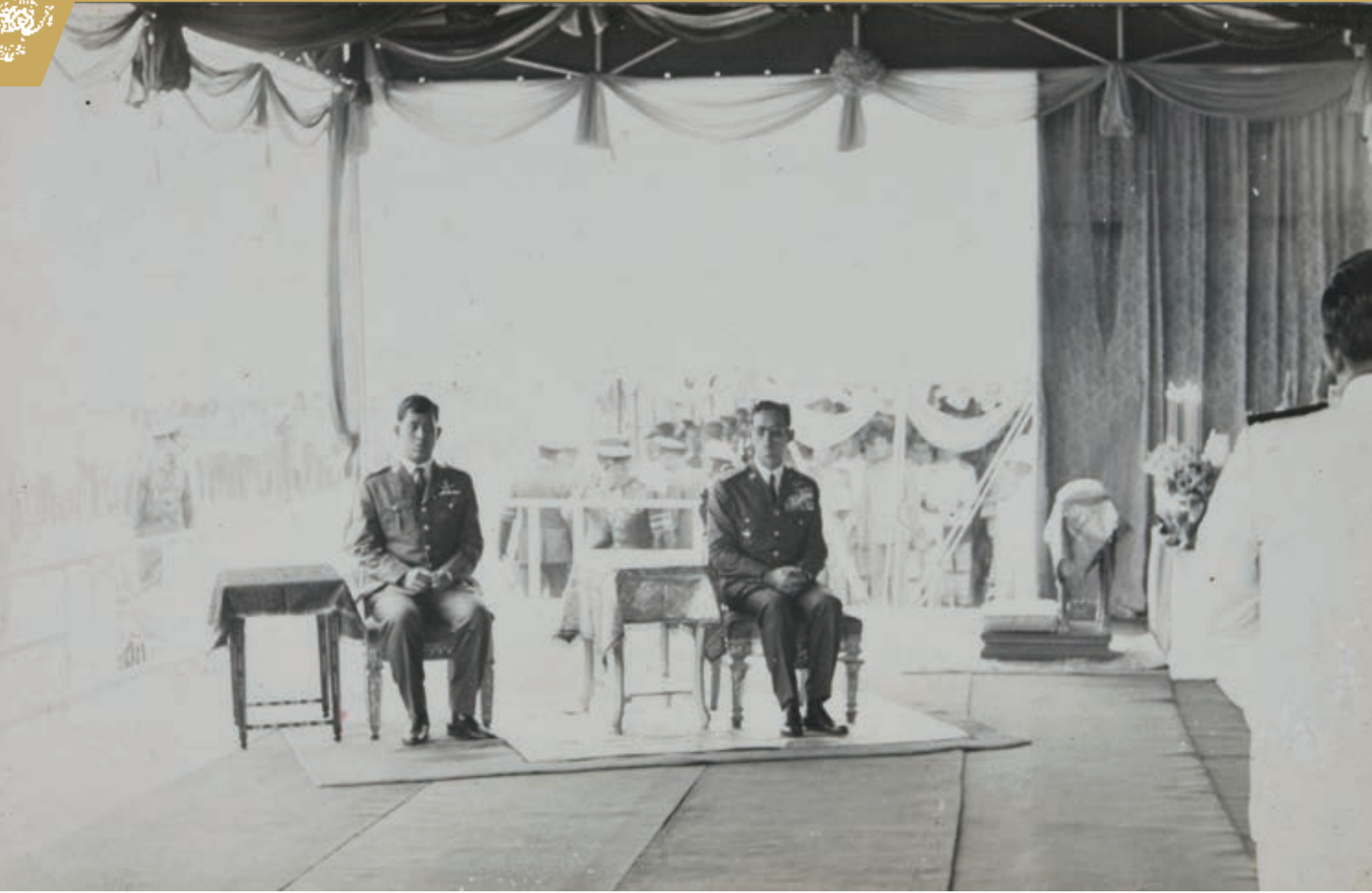

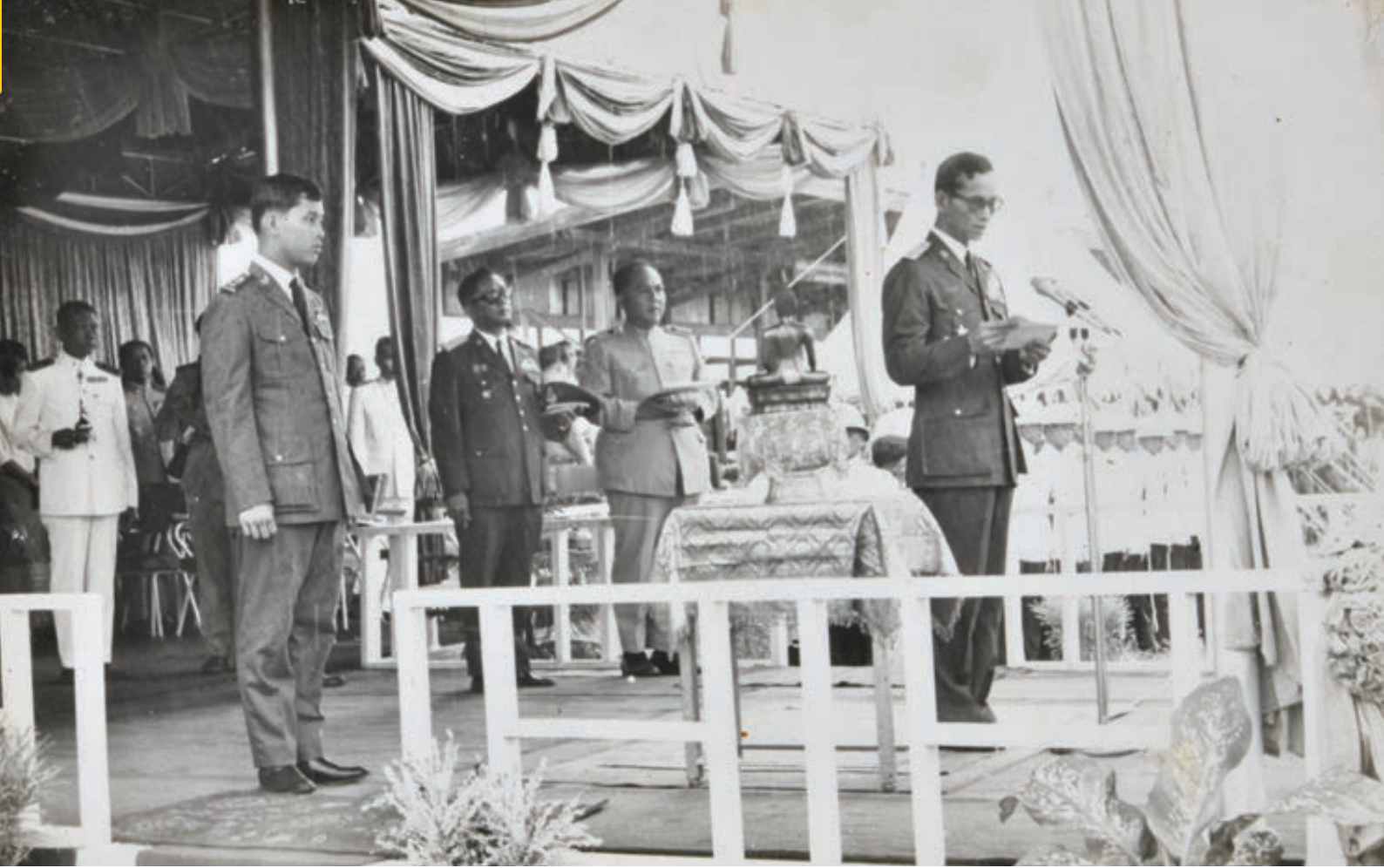
ภาพหน้าซ้ายและขวา

การประกวดขบวนแห่เรือยนต์ เรือประมง และการแข่งเรือยาวตามประเพณีพื้นเมืองในแม่น้ำตาปี
(ภาพจากนายพิชิต ตูบันเทิง)

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานพระพุทธรูปพระปิตุประจําจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

ภาพหน้าขวา
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
มีพระราชดำรัส และทรงเจิมพระพุทธรูปพระปิตุ
(ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชปฏิสันถารกับข้าราชการและราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานพระพุทธรูปพระบาทประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

ภาพหน้าขวา
 นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการ
 จังหวัดปราจีนบุรี ทำโครงการ
 รับมอบอาวุธเถื่อนจากประชาชน
 ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี ร่วมกับ
 ส่วนราชการต่างๆ เช่น ทหาร
 ตำรวจ และฝ่ายปกครอง
 (ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

ภาพหน้าซ้าย

วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔
 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
 มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
 บรมนาถบพิตร พระราชทานพระบรม
 ราชวโรกาสให้ นายอารีย์ วงศ์อารยะ
 ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี เผ่า
 ทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้า
 ทูลกระหม่อมถวายปืน ซึ่งโครงการ
 คืนอาวุธเถื่อนของจังหวัดปราจีนบุรี
 ได้รับมอบจากประชาชน
 (ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

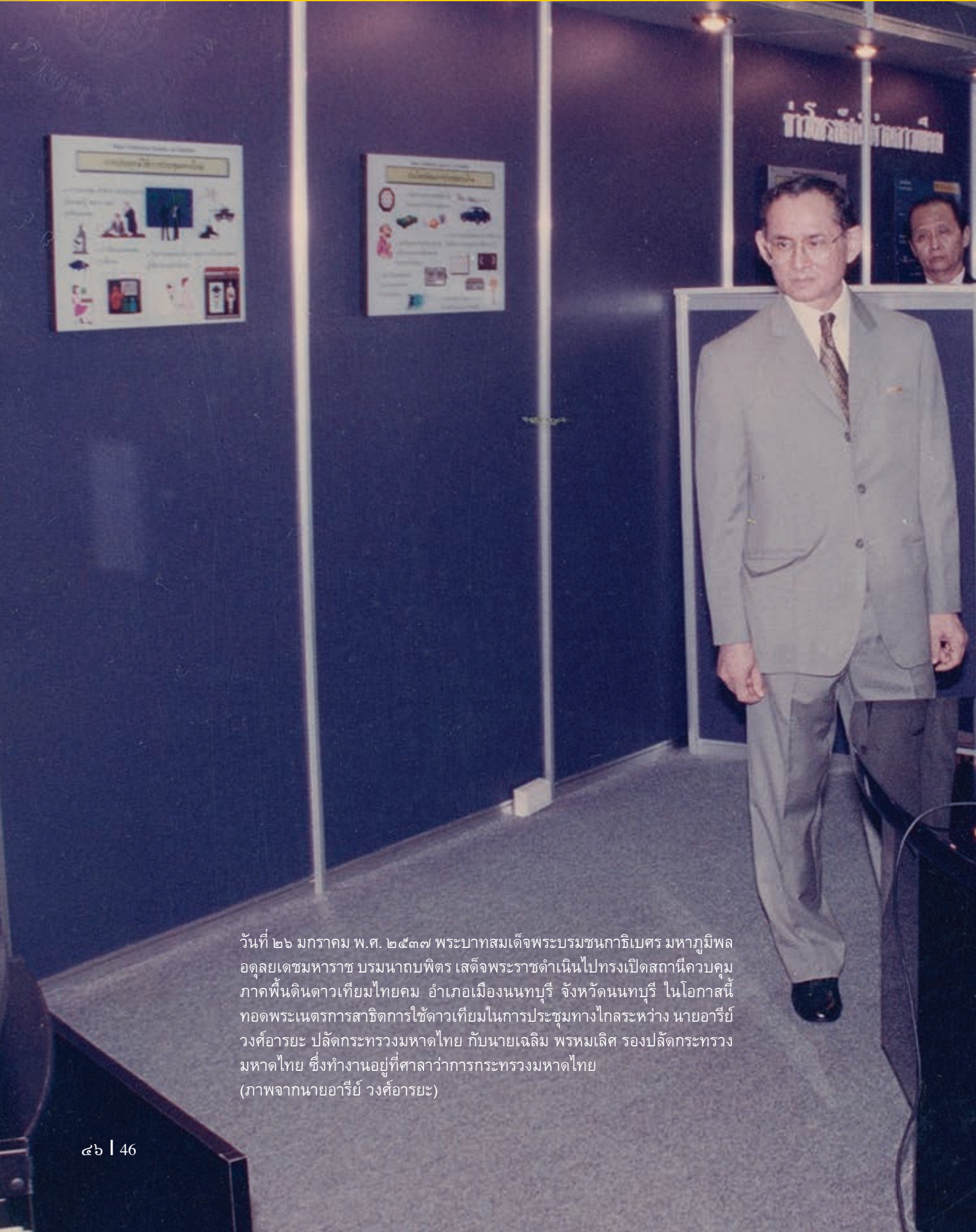

วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชปฏิสันถารกับข้าราชการและราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน ไปทอดพระเนตรโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดปราจีนบุรี โดยมี นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี และคณะข้าราชการ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ (ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดสถานีควบคุมภาคพื้นดินดาวเทียมไทยคม
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดสถานีควบคุมภาคพื้นดินดาวเทียมไทยคม อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในโอกาสนี้ ทอดพระเนตรการสาธิตการใช้ดาวเทียมในการประชุมทางไกลระหว่าง นายอารีย์ วงศ์อารยะ ปลัดกระทรวงมหาดไทย กับนายเฉลิม พรหมเลิศ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งทำงานอยู่ที่ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย (ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

ชายโทรศัพท์... จลื่อนที่

สถานที่ ศาลากลางและที่ว่าการอำเภอ

2

“พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตติ ผู้ว่าราชการเมืองพิไชย จัดเป็นดียิ่งกว่าผู้ว่าราชการหัวเมือง
ชั้นในทั้งปวงซึ่งขึ้นกระทรวงมหาดไทยได้ ด้วยความคิดอ่านสอดส่องเอาใจใส่ในราชการ
มากประการ ๑ ทำการเป็นแบบประการ ๑ เข้าใจใช้ผู้น้อยตามสมควรแก่คุณานุรูปดี
ประการ ๑ รักษาชื่อเสียงดีประการ ๑ ถ้ารักษาคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ได้มั่นคง ต่อไป
ภายหน้าอาจจะเป็นข้าหลวงบังคับหัวเมืองมาก ๆ ได้เป็นแท้”

ลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจรรยาในคราวเสด็จตรวจราชการหัวเมืองฝ่ายเหนือ
ร.ศ. ๑๑๑ (พ.ศ. ๒๔๓๕)

ที่มา: เอกสารเสด็จตรวจราชการเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ร.ศ. ๑๑๑ ถึง ๑๑๗ (พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๔๔๑)
กรมศิลปากรจัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ หน้า ๒๓

หมายเหตุ - พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตติต่อมาเป็นเจ้าของพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร)
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย และข้าหลวงใหญ่มณฑลพายัพ

สิงห์ศิลปะสุโขทัย (สังคโลก)
(ภาพจากสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร)

ศาลากลางเมืองชุมพร ถ่ายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ใช้เป็นที่ทำการชั่วคราวในระหว่างก่อสร้างศาลากลางจังหวัดชุมพร (อาคารถาวร)
บริเวณถนนปรมินทรมรรคา อำเภอเมืองชุมพร ปัจจุบันคือที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอเมืองชุมพร
(ภาพจากสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ)

ศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ริมบึงพลาญชัยด้านทิศใต้ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด เดิมใช้เป็นศาลารัฐบาลมณฑลร้อยเอ็ด จนถึง พ.ศ. ๒๔๖๙ ยกเลิกมณฑลร้อยเอ็ดแล้ว จึงใช้เป็นศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ดต่อมา ภาพยุค ๒๔๗๐ (ภาพจากศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ)

ศาลากลางเมืองอ่างทอง ถ่ายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้าย ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองอ่างทอง
สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ เป็นอาคารข้าราชการเมืองอ่างทองหลังแรก ต่อมารื้อเพื่อสร้างศาลากลางจังหวัดอ่างทองหลังที่ ๒
(ภาพจากสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ)

ศาลารัฐบาลมณฑลนครชัยศรี หรือ พระที่นั่งพิมานปฐม ภายในพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมืองนครปฐม สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ เดิมศูนย์บัญชาการมณฑลนครชัยศรีตั้งอยู่บริเวณที่เรียกว่า วังปฐมนคร (ด้านทิศตะวันออกของพระปฐมเจดีย์) ต่อมาราว พ.ศ. ๒๔๗๐ จึงย้ายมาใช้พระที่นั่งพิมานปฐมเป็นที่ทำการ จนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ เมื่อยกเลิกมณฑลนครชัยศรีแล้ว จึงใช้เป็นศาลากลางจังหวัดนครปฐมต่อมา ภาพยุค ๒๔๘๐ (ภาพจากนายธีรวัต ณ บ่อมเพชร)

ศาลาจัตุรมณฑลราชบุรีและศาลากลางเมืองราชบุรี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งขวา ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี เดิมคือ
จวนของสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ใช้เป็นอาคารว่าราชการมณฑลราชบุรีหลังแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘
จนถึง พ.ศ. ๒๔๖๕ จึงย้ายไปยังศาลาจัตุรมณฑลราชบุรีหลังใหม่ คืออาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี ภาพยุค ๒๔๕๐
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชร ตั้งอยู่ภายในเมืองกำแพงเพชรเก่า ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร เป็นอาคารข้าราชการเมืองกำแพงเพชรหลังแรก ต่อมาราว พ.ศ. ๒๔๙๘ จึงรื้อเพื่อสร้างอาคารศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชรหลังใหม่ (หลังที่ ๒) ปัจจุบันคือที่ว่าการอำเภอเมืองกำแพงเพชร เหตุการณ์ในภาพคือการรณรงค์ตามนโยบายรัฐนิยมของรัฐบาลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ (ภาพจากนางปองสุข แดงศิริ)

ศาลากลางจังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งขวา ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี เดิมคือศาลารัฐบาลมณฑลราชบุรี (หลังที่ ๒) สร้างแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๗๖ รัฐบาลคณะราษฎรยกเลิกรูปแบบการปกครองแบบเทศาภิบาล จึงเปลี่ยนชื่อและใช้เป็นศาลากลางจังหวัดราชบุรีต่อมา ปัจจุบันคือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี ภาพยุค ๒๔๘๐ (ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ข้าราชการทหารและพลเรือนของมณฑลอุดร บริเวณสนามทุ่งศรีเมือง ด้านหน้าศาลารัฐบาลมณฑลอุดร ตั้งอยู่ที่ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี มีคำบรรยายกำกับหลังภาพว่า “งานภราดรภาพ อุดร วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖” คืองานตรวจกำลังพลข้าราชการทั้งทหารและพลเรือนในมณฑลอุดร ภายหลังเหตุการณ์กบฏบวรเดชเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ (ภาพจากนายโกสินทร์ นิตยาคม)

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช (หลังที่ ๒) ตั้งอยู่ที่ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช เดิมคือ
จวนของเจ้าพระยาสุธรรมมนตรีศรีธรรมราช (หนูพร้อม ณ นคร) ครั้นถึงอสัญกรรมแล้ว (พ.ศ. ๒๔๕๐) จึงใช้เป็นศาลากลาง
เมืองนครศรีธรรมราช (หลังที่ ๑) ต่อมาราว พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๐ จึงรื้อเพื่อสร้างศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราชหลังใหม่
(หลังที่ ๒) ภาพยุค ๒๕๑๐
(ภาพจากนายดุลพจน์และนางสาววิชญา สุนทรสารทูล)

ศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี ถนนแสงชูโต ตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี ในภาพนายแสวง ชัยอาญา
ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี กำลังกล่าวเปิดงาน (ไม่ทราบรายละเอียด) ภาพยุค ๒๕๑๐
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

คณะข้าราชการฝ่ายปกครองของจังหวัดร้อยเอ็ด มีนายเสริม สายเขมะ ปลัดจังหวัด (แถวหน้าที่ ๔ จากซ้าย) ร่วมถ่ายภาพที่ด้านหน้าศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ภาพยุค ๒๕๐๐ (ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี (หลังที่ ๒) ถนนดอนนก ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ถ่ายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖
ครั้งสร้างเสร็จสมบูรณ์ ในช่วงเวลานั้นมีความนิยมถ่ายภาพเป็นบัตรอวยพรส่งความสุข
(ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

คณะข้าราชการในอำเภอเมืองบุรีรัมย์
ร่วมถ่ายภาพเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ด้านหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ภาพยุค ๒๔๗๐
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ที่ว่าการอำเภอเมืองราชบุรี (หลังที่ ๑) ตั้งอยู่ที่ถนนอำเภอ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี ภาพยุค ๒๔๙๐ (ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ข้าราชการและชาวบ้านในอำเภอพรานกระต่าย ร่วมถ่ายภาพในวันทำบุญขึ้นปีใหม่ บริเวณด้านหน้าที่ว่าการอำเภอพรานกระต่าย ถนนประเวศไพรวลัย ตำบลพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย ภาพยุค ๒๔๙๐ (ภาพจากนางเกสร รัชชพงษ์)

คณะครูวิชาลูกเสือสามัญของโรงเรียนโพธิ์ทองเพิ่มพิทยาคม อำเภوپोธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ร่วมถ่ายภาพด้านหน้า
ที่ว่าการอำเภอบ้านไร่ เมื่อครั้งเข้าค่ายฝึกอบรมวิชาลูกเสือที่อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ภาพยุค ๒๕๑๐
(ภาพจากนายธรรมนุญ ชงกรานต์ทอง)

ที่ว่าการอำเภอพนมพิณ (หลังที่ ๑) ตั้งอยู่ที่ถนนจุลจอมเกล้า ตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาพยุค ๒๕๐๐ (ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

ที่ว่ากรออำเภอกำซำป๋วย เดิมใช้ชื่อว่า "อำเภอกุนพิน" มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๐ ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอกำซำป๋วย ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๓ - ๒๔๘๒ แล้วจึงกลับมาใช้ชื่ออำเภอกุนพินตามเดิม ภาพยุค ๒๔๖๐ (ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

คณะข้าราชการจากส่วนกลางมาตรวจราชการหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองไชยา ถนนรัชชณรงค์ ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เดิมเมืองไชยาขึ้นกับมณฑลชุมพรและมณฑลสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ เมื่อยกเลิกการปกครองแบบเทศาภิบาลแล้วจึงมีสถานะเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาพยุค ๒๔๗๐ (ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

ข้าราชการและราษฎรอำเภอบ้านนาสาร ร่วมกันทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๓ ณ ที่ว่าการอำเภอบ้านนาสาร
ถนนเทศบาล ๑ ตำบลนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
(ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

ที่ว่าการอำเภอไชยา ถนนรักษันรกิจ ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพเห็นการประดับตกแต่ง
คล้ายการเตรียมรับเสด็จพระบรมวงศานุวงศ์หรือการเตรียมงานพิธีในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ภาพยุค ๒๕๐๐
(ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

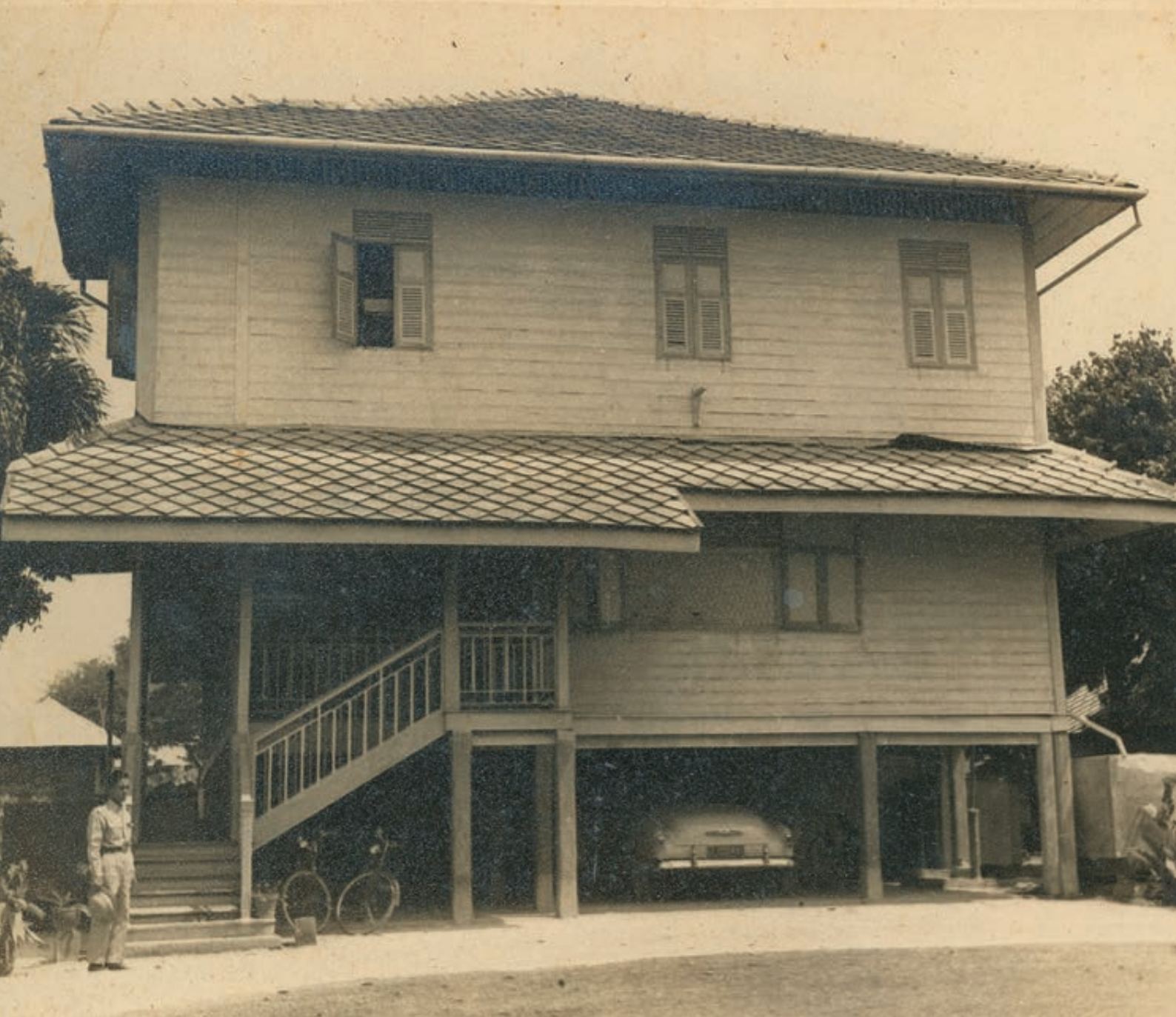
คณะข้าราชการและคณะกรรมการผู้มีส่วนร่วมผลักดันการยกสถานะกิ่งอำเภอบ้านตาขุน ร่วมถ่ายภาพเป็นที่ระลึก เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ (ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

ภาพหน้าขวา

กรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย บริเวณที่ตั้งเดิมริมถนนหลานหลวง
แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
(ปัจจุบันคือ พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)
ต่อมา พ.ศ. ๒๕๒๕ เปลี่ยนชื่อเป็น กรมโยธาธิการ
และ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รวมภารกิจกับกรมผังเมือง
แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น กรมโยธาธิการและผังเมือง ภาพยุค ๒๕๙๐
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

กรมโยธาเทศบาล
กระทรวงมหาดไทย

จวนสมุหเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งขวา ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี เดิมเคยเป็นที่พัก
ของสมุหเทศาภิบาลมณฑลราชบุรีและผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรีตามลำดับ สร้างราว พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๔๕๐
เป็นเรือนทรงปั้นหยา ปัจจุบันยังคงใช้งานอยู่ ภาพยุค ๒๔๙๐
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ที่ถนนอำเภอ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี ปัจจุบันถูกรื้อถอนแล้ว ภาพยุค ๒๔๙๐ (ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ภารกิจและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย

“ตั้งแต่เข้าเขตมณฑลอุดรมาได้ไปเที่ยวตามหมู่บ้านราษฎรตามทางที่ผ่านมาหลายแห่ง บางแห่งเป็นบ้านใหญ่ ตั้งมาช้านานหลายชั่วคน ลองไต่ถามถึงประเพณีการสมาคมของชาวบ้านเหล่านี้ตามที่พวกชาวบ้านชี้แจง ได้ความปลาดหน้าพิศวงอย่าง ๑ คือชาวบ้านเหล่านี้ คราวหนึ่งก็มีบ้านอยู่แห่ง ๑ มีเฝ้าเรือนพอกันอยู่แลมียุ้งเข้าเก็บไว้พอกันปี ๑ ในลานบ้านปลูกพริก มะเขือ ข่า ตะไคร้ สำหรับต้มแกง นอกบ้านมีสวนผลไม้ เช่น กล้าย อ้อย หมาก มะพร้าว และมีที่ปลูกต้นหม่อนสำหรับเลี้ยงไหม ต่อเขตรสวนออกไปถึงทุ่งนา ต่างมีเนื้อนาและโคกระบือพอทำได้เข้ากินทุกครัวเรือน ถึงฤดูทำนาก็ช่วยกันทำนาทั้งชายหญิง เด็ก ผู้ใหญ่ สันตดูนา ผู้ชายไปเที่ยวหาของขายผู้หญิงอยู่บ้านเลี้ยงไหมแลทอผ้าทำเครื่องนุ่งห่ม เศษอาหารที่เหลือบริโภคใช้เลี้ยงไก่ แลสุกรไว้ขาย การกินอยู่ของชาวบ้านแถวนี้ ทำได้เองเกือบไม่ต้องซื้อหาสิ่งอันใด สิ่งที่ต้องซื้อก็คือเครื่องเหล็ก เช่น จอบ เสียม มีดพรว้า เป็นต้น แลเครื่องถ้วยชาม บางทีก็ซื้อด้ายทอผ้าหรือผ้าฝืน แลของอื่น ๆ ที่ชอบใจ ซึ่งพอค้าหาไปขาย เงินทองที่จะใช้ซื้อหาก็กมีพอเพียง เพราะมีโคกระบือที่ออกลูกเหลือใช้ แลมีหมูแลไก่ที่เลี้ยงเศษอาหารเหลือบริโภคขายได้เงิน ซื้อของที่ต้องการได้พอปรารถนา ต่างครัวต่างอยู่เป็นอิสระแก่กัน ไม่มีใครเป็นบ่าว ไม่มีใครเป็นนายใคร ลูกบ้านอยู่ในปกครองของผู้ที่เป็นหัวหน้าครัวของตน แลก็มีผู้ใหญ่บ้านแลกำนันต่อขึ้นไปดูปกครองกันง่ายตาย

แต่ว่าทั้งตำบลนั้น จะหาเศรษฐกิจที่มั่งมีเงินแต่ ๒๐๐ บาทขึ้นไปไม่มีเลย คนยากจนถึงต้องเป็นบ่าวคนอื่นก็ไม่มีเลยสักคนเดียว คงอยู่กับมาเช่นนี้นับด้วยร้อยปีแล้ว เพราะเหตุว่าพวกชาวบ้านทำไร่นาหาเลี้ยงตัวได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงิน ความรู้สึกต้องการตัวเงินไม่รุนแรง เงินก็ไม่มีอำนาจเหมือนในเมืองที่ว่าเป็นศิริวิไล จึงไม่มีใครมีใครสะสม แต่จะว่ายากจนก็ไม่ได้ เพราะเลี้ยงตัวได้โดยผาสุกไม่อัดคัด เมื่อได้ความดังกล่าวมาได้อธิบายให้หมอแบรดด็อกเข้าใจ แลแล้วถามว่า ประชุมชนเช่นนี้ ฝรั่งเศสจะเห็นว่ามีความสุขหรือมีความสุขทุกข์ประการใด หมอแบรดด็อกเป็นชาวอเมริกันตอบว่า พวกไซเซียลลิสต์ในเมืองฝรั่งเศสที่วุ่นวายกันต่าง ๆ ก็ต้องการจะเป็นอย่างพวกชาวบ้านนี้นั่นเองที่แท้สมาคมอย่างที่พวกไซเซียลลิสต์ต้องการมีอยู่ในเมืองนี้มานับด้วยร้อยปีพ้นปีแล้ว สมกับสุภาสิตที่กล่าวว่า **“ไม่มีอะไรแปลกใหม่ในโลกนี้”**

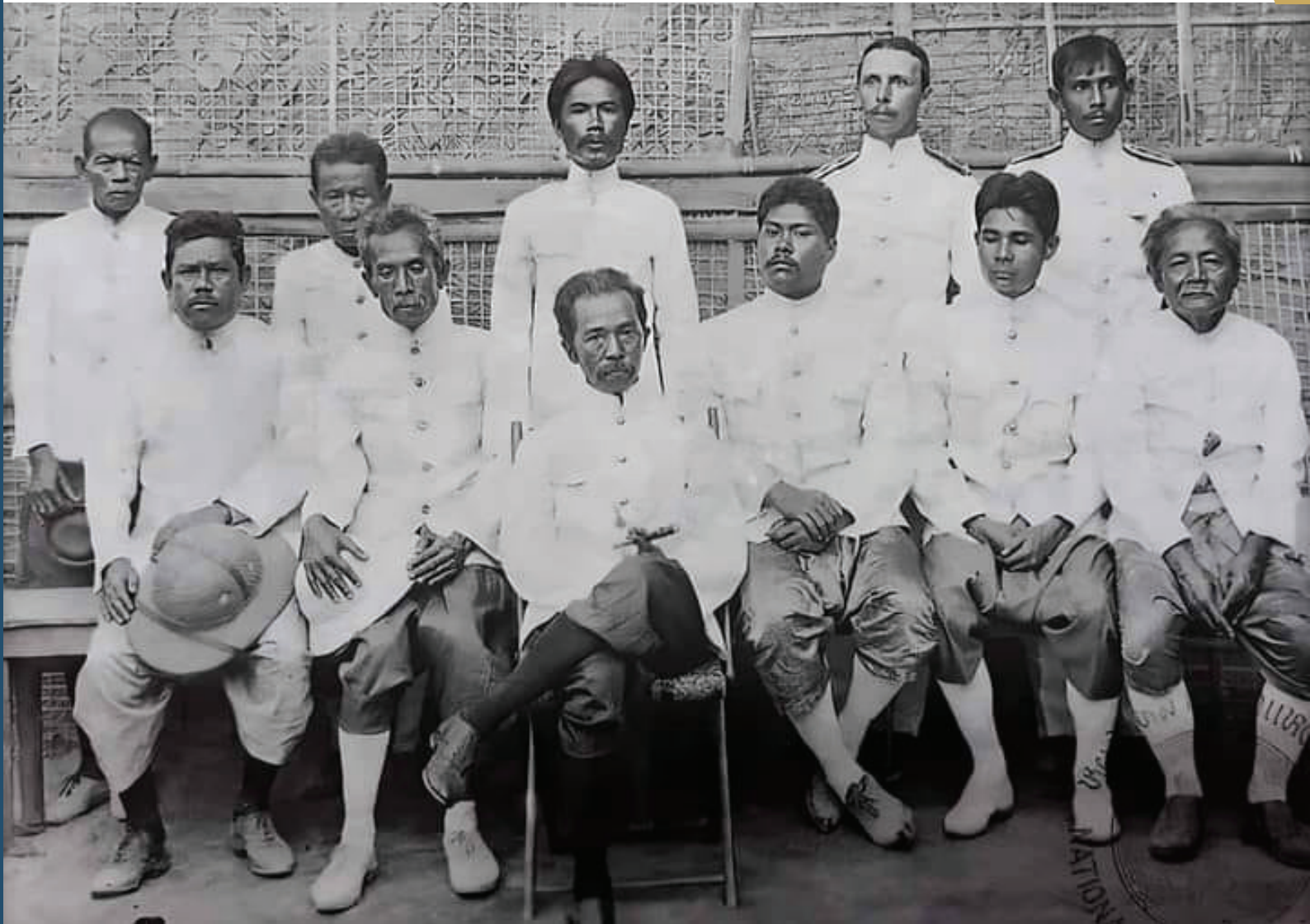
ลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยาตำราจราชานุภาพในคราวเสด็จตรวจราชการมณฑลอุดรและมณฑล
อิสาน ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๔๙)

ที่มา: เอกสารเสด็จตรวจราชการเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ร.ศ. ๑๑๙ ถึง ๑๓๑ (พ.ศ. ๒๔๔๓-๒๔๕๕)
กรมศิลปากรจัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ หน้า ๑๓๐

สิงห์ศิลปะสุโขทัย

(ภาพจากสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร)

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ กับเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยและกรรมการเมืองอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๔๔๙
 ภาพถ่ายที่เมืองยโสธร

แฉกหนึ่งจากซ้าย

๑. พระอุบลศักดิ์ประชาชนบาล (กุดคำ สุวรรณภูมิ) ยกบัตรเมืองอุบลราชธานี
๒. พระอุบลการประชานิตย์ (บุญชู พรหมวงศานนท์) ปลัดเมืองอุบลราชธานี
๓. สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
๔. อำมาตย์เอก หม่อมเจ้านิสการ ศรีธวัช เป็นพระโอรสในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีสิทธิรังไชย กรมขุนศิริธัชสังกาศ
๕. พระยาราชเดชดำรง (ผล ศรีदानนท์) อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เมื่อครั้งเป็นขุนภักดีรัตนชาติ ข้าหลวงมหาดไทย
 มณฑลอีสาน
๖. พระอุบลเดชประชารักษ์ (เสือ ณ อุบล) อดีตผู้ว่าราชการเมืองอุบลราชธานี
 คนที่สาม แฉกอื่นจากซ้าย พระอุบลกิจประชากร (บุญเพ็ง บุตุโรบล) ผู้ช่วยราชการเมืองอุบลราชธานี

พระยารามราชภักดี (ม.ล. สวัสดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา)

พระยารามราชภักดี (ม.ล. สวัสดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ออกปราบปรามโจรผู้ร้ายสำคัญที่ตำบล
ม่วงหัก อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕
(ภาพจากนายเอนก นาวิกมูล)

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบความพร้อมในการจัดการเลือกตั้งที่จังหวัดปัตตานี
มีนายปรีดา มุตตาหารัช ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี บรรยายสรุป สันนิษฐานว่าเป็นการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๖
(ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณ)

บรรยากาศริมทะเลของเมืองปัตตานี
(ภาพจากพลโทหญิง วิภาสิริ จินตสุวรรณ)

ภาพหน้าซ้ายบน

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการ
มีพลเอก สุจินดา คราประยูร เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ยืนมือไขว้หลัง) ร่วมด้วย
(ภาพจากพลโทหญิง วิภาสิริ จินตสุวรรณ)

ภาพหน้าซ้ายล่าง

การเลี้ยงปลาในกระชัง

นายอนันต์ อนันตกุล

ภาพหน้าซ้ายและขวา

นายอนันต์ อนันตกุล นายอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พากำนันผู้ใหญ่บ้านเดินทางท่องเที่ยวปราสาทหิน
เขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ ภาพยุค ๒๕๐๐
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอนันต์ อนันตกุล นายอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบปะสังสรรค์กับประชาชนในงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง ภาพยุค ๒๕๐๐
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

วิถีชีวิตนายอำเภอของนายอนันต์ อนันตกุล ซึ่งรับราชการในจังหวัดต่าง ๆ ภาพยุค ๒๕๐๐
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอนันต์ อนันตกุล ขณะรับราชการ ภาพยุค ๒๕๐๐
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี ต้อนรับนายพิศาล มูลศาสตรสาทร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในคราวตรวจราชการ ภาพยุค ๒๕๒๐ (ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

นายพลากร สุวรรณรัฐ (คนที่ ๒ จากซ้าย) นายอำเภอตาพระยา ภาพยุค ๒๕๒๐
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

นายพิศาล มุลศาสตรสาทร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการอำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี มีนายอารีย์ วงศ์อารยะ
ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี และนายพลการ สุวรรณรัฐ นายอำเภอตาพระยา เป็นผู้ต้อนรับ ภาพยุค ๒๕๒๐
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

นายอารีย์ วงศ์อารยะ

นายอารีย์ วงศ์อารยะ
ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี
รับมอบโคจำนวน ๒๗๘ ตัว
ซึ่งพระอุตรคณาภิรักษ์
(กิตติวุฒโฑ) ผู้อำนวยการ
จิตตภาวันวิทยาลัย มอบให้แก่
ราษฎรอำเภอตาพระยา
ภาพยุค ๒๕๒๐
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

นายอารีย์ วงศ์อารยะ
ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี
ตรวจดูผลกระทบจากภัยแล้ง
ที่จังหวัดปราจีนบุรี
ภาพยุค ๒๕๒๐
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการโครงการพัฒนาชนบทเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒
มีนายอนันต์ อนันตกุล รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมคณะด้วย
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการโครงการพัฒนาชนบทเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒
มีนายอนันต์ อนันตกุล รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมคณะด้วย
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย กำลังบรรยายเรื่องการสร้างงานในชนบทที่จังหวัดนครสวรรค์ (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการจังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ ๒๙ - ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๕ และกราบสักการะพระธาตุช่อแฮ (ภาพจากพลโทหญิง วิภาสิริ จินตสุวรรณ)

ภาพหน้าซ้ายบน

จากซ้าย ๑. นายแสวง อินทสุต ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ ๒. นายชาญ กาญจนาคพันธ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ๓. นายโชคก วีรธรรม พูลสวัสดิ์ รองอธิบดีกรมการปกครอง ๔. นายประมวล รุจนเสรี รองผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ (ภาพจากพลโทหญิง วิภาสิริ จินตสุวรรณ)

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการผลกระทบจากอุทกภัยจังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ มีนายฉลอง กัลยาณมิตร รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมติดตาม (ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณณ)

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำลังมอบสิ่งของบรรเทาทุกข์ให้ชาวบ้านนนทบุรี มีนายสุกิจ จุลละนันท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ยืนด้านหลัง (ใส่ชุดสีกากี) (ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณณ)

ภาพบน

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำลังมอบสิ่งของบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชน (ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณ)

ภาพล่าง

สภาพน้ำท่วมขังในตลาดเมืองนนทบุรี (ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณ)

ภาพน้ำซ่ายและชาว

สภาพน้ำท่วมบริเวณที่ว่าการอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ประชาชนใช้เรือสัญจรไปมาเพื่อรับสิ่งของบรรเทาทุกข์
(ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณ)

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการจังหวัดชัยนาท มี ดร.ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท ต้อนรับ ราว พ.ศ. ๒๕๒๗ (ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณ)

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจโครงการ กสช. (การสร้างงานในชนบท) มีนายฉลอง กัลยานมิตร อธิบดีกรมการปกครอง (ซ้ายมือ) กำลังอธิบายรายละเอียด (ภาพจากพลโทหญิง วิภาศิริ จินตสุวรรณ)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ
ประชาชนชาวชัยนาท
ร่วมใจกันมาต้อนรับรัฐมนตรี

พลตำรวจเอก เกา สารสิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประกอบพิธีวันกำนันผู้ใหญ่บ้าน ณ พระลานพระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ มีนายทองต่อ กล้ายไม้ ณ อยุรยา ปลัดกรุงเทพมหานคร กล่าวรายงาน (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอนันต์ อนันตกุล

นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการจังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
 มีนายสุพร สุภสร ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้อนรับ
 (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย เปิดงานเทศกาลดอกกล้วยน จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
มีร้อยตรี สมจิตต์ จุลพงษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้อนรับ
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย เทียวชมปราสาทเขาพระวิหารในเขตแดนประเทศกัมพูชา
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

นายอารีย์ วงศ์อารยะ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการจังหวัดพัทลุง มีนายไพโรจน์ พรหมสาส์น ผู้ว่าราชการจังหวัดต้อนรับ และทำพิธีเปิดที่ว่าการอำเภอต่างๆ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

พิธีเปิดอาคาร
ที่ว่าการกิ่งอำเภอบางแก้ว

พิธีเปิดอาคาร
ที่ว่าการอำเภอองครักษ์
มีนายสันต์ วรรณวโรธร นายอำเภอ
กล่าวรายงาน

ตรวจแถวอาสาสมัคร
รักษาดินแดน (อส)

นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการ
จังหวัดสุพรรณบุรี สาธิตการทำ
ปุ๋ยหมักให้แก่ประชาชน วันที่ ๖ - ๙
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๐
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

นายอารีย์ วงศ์อารยะ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ทำพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและโล่รางวัลแก่หมู่บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์เยาวชนตำบล ผู้นำศูนย์เยาวชนตำบล ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ (ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

นายอารีย์ วงศ์อารยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่จังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ มีนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง ร่วมเดินทาง

ผู้ถือร่มคือ นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

ภาพหน้าซ้ายและขวา
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ตรวจราชการจังหวัดพิจิตร
เยี่ยมกลุ่มทอผ้าและตรวจสถานที่
ที่หลบภัยสึนามิ เมื่อวันที่ ๒๖
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
(ภาพจากกองสารนิเทศ
กระทรวงมหาดไทย)

ภาพน้ำชายและขวา

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจเยี่ยมสถานที่คัดแยกขยะของตลาดสี่มุมเมือง จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ มีนายพงศธร สัจจชลพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ต้อนรับ (ภาพจากกองสารนิเทศ กระทรวงมหาดไทย)

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตรวจราชการในพื้นที่สร้างจุดผ่านแดนถาวร จังหวัดสระแก้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙
(ภาพจากกองสารนิเทศ กระทรวงมหาดไทย)

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เปิดโครงการจิตอาสาประชาร่วมใจกำจัดผักตบชวา จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ (ภาพจากกองสารนิเทศ กระทรวงมหาดไทย)

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ติดตามการช่วยเหลือเด็กนักเรียน ๑๓ คนติดอยู่ในถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ (ภาพจากกองสารนิเทศ กระทรวงมหาดไทย)

ภาพล่างซ้ายและขวา พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำลังพูดคุยกับ Mr.Vernon Harry Unsworth (เสื้อสีเหลือง) และภรรยา คือ น.ส. วรนันทรัตวิภักดิ์คุณรองนายก อบต.ห้วยไคร้ ซึ่งได้ให้ข้อมูลเรื่องสภาพในถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน และแนะนำชาวต่างชาติซึ่งมีฝีมือระดับโลกด้านดำน้ำในถ้ำ

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 ตรวจราชการกรณีไฟป่าและ
 หมอกควัน ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
 เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
 (ภาพจากกองสารนิเทศ
 กระทรวงมหาดไทย)

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย เป็นประธานมอบ
บ้านมั่นคง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่
๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
(ภาพจากกองสารนิเทศ กระทรวง
มหาดไทย)

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี และท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม เดินทางมาตรวจราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช และเยี่ยมชมกิจการของสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิงประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ภาพยุค ๒๔๙๐ (ภาพจากนายบัญชา พงษ์พานิช)

ขุนสนธิประชากร (กุหลาบ สุกระมุข)

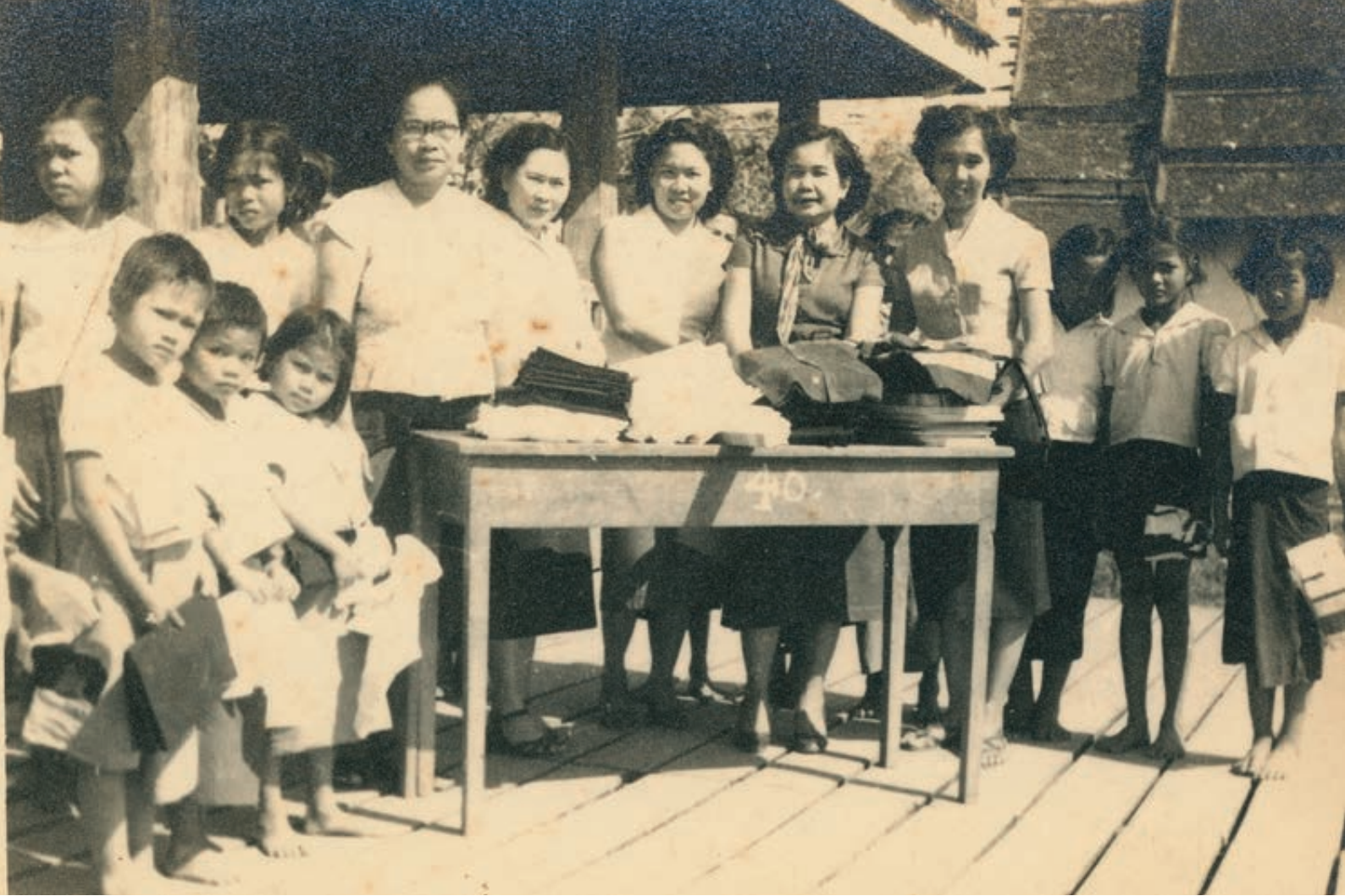
ขุนสนธิประชากร (กุหลาบ สุกระมุข) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ ทำพิธีเปิดงานฉลองยี่สิบห้าพุทธศตวรรษและวันปีใหม่
ในการนี้นางสนธิประชากร นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอุดรดิตถ์ มอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดพระพุทธรูป พ.ศ.๒๔๙๙
(ภาพจากครอบครัวสนธิประชากร)

นางสนธิประชากร นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอุตรดิตถ์
มอบอุปกรณ์การเรียนแก่เด็กที่ขาดแคลนในจังหวัด
อุตรดิตถ์ ภาพยุค ๒๕๐๐
(ภาพจากครอบครัววสนธิประชากร)

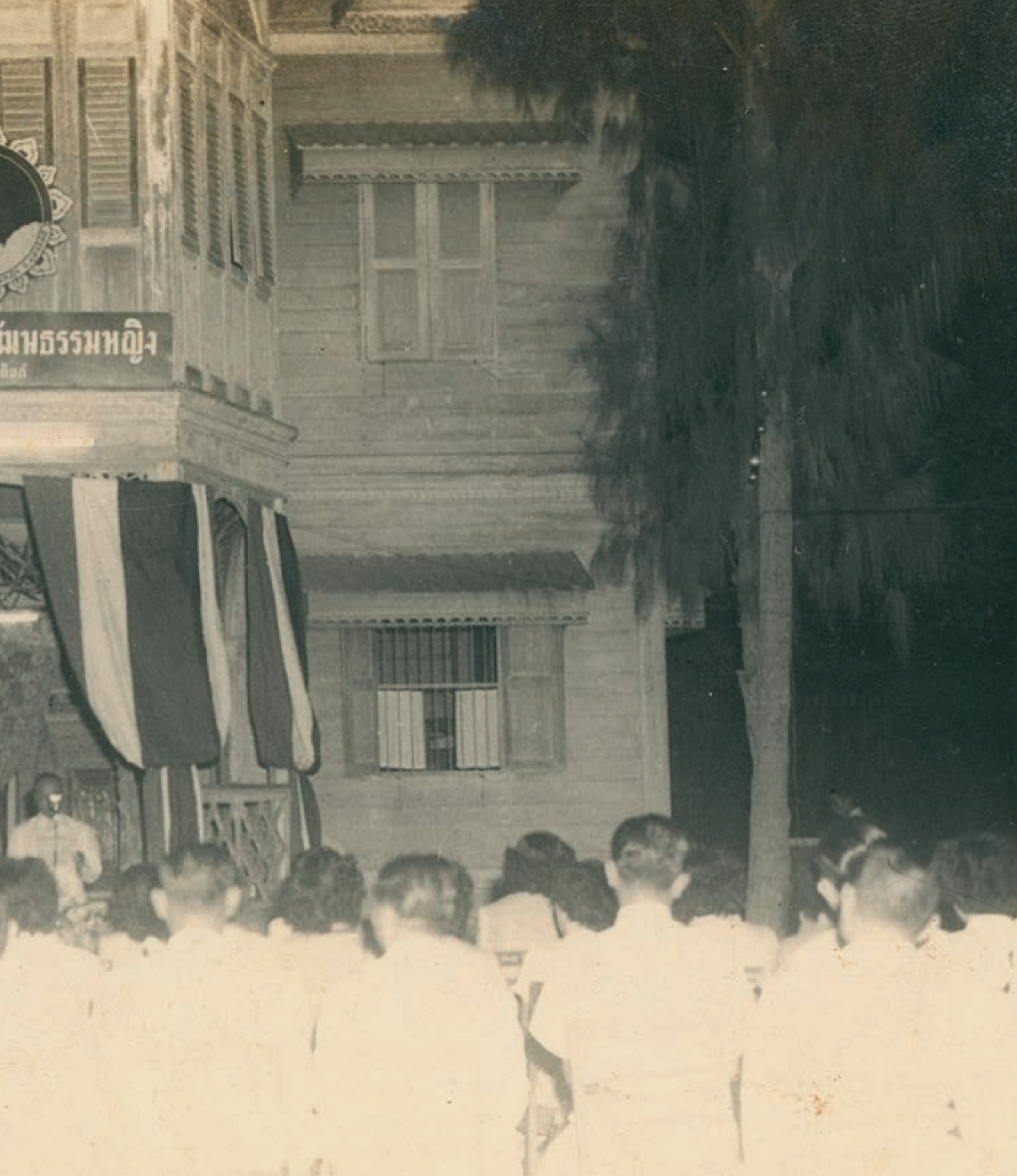
นางสนธิ ประชากร นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอุตรดิตถ์ และคณะ มอบอุปกรณ์การเล่าเรียนแก่เด็กที่ขาดแคลนในจังหวัดอุตรดิตถ์
ภาพยุค ๒๕๐๐
(ภาพจากครอบครัววสนธิประชากร)

สมาชิกสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิง จังหวัดอุดรดิตถ์ ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกในการเปิดประชุมใหญ่ขององค์กร ภาพยุค ๒๕๐๐ (ภาพจากครอบครัวสนิทประชากร)

ขุนสนิทประชากร (กุหลาบ ศุกระมุข) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ ทำพิธีเปิดการประชุมใหญ่ของสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิง
จังหวัดอุดรดิตถ์ พร้อมจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ ภาพยุค ๒๔๙๐
(ภาพจากครอบครัวสนิทประชากร)

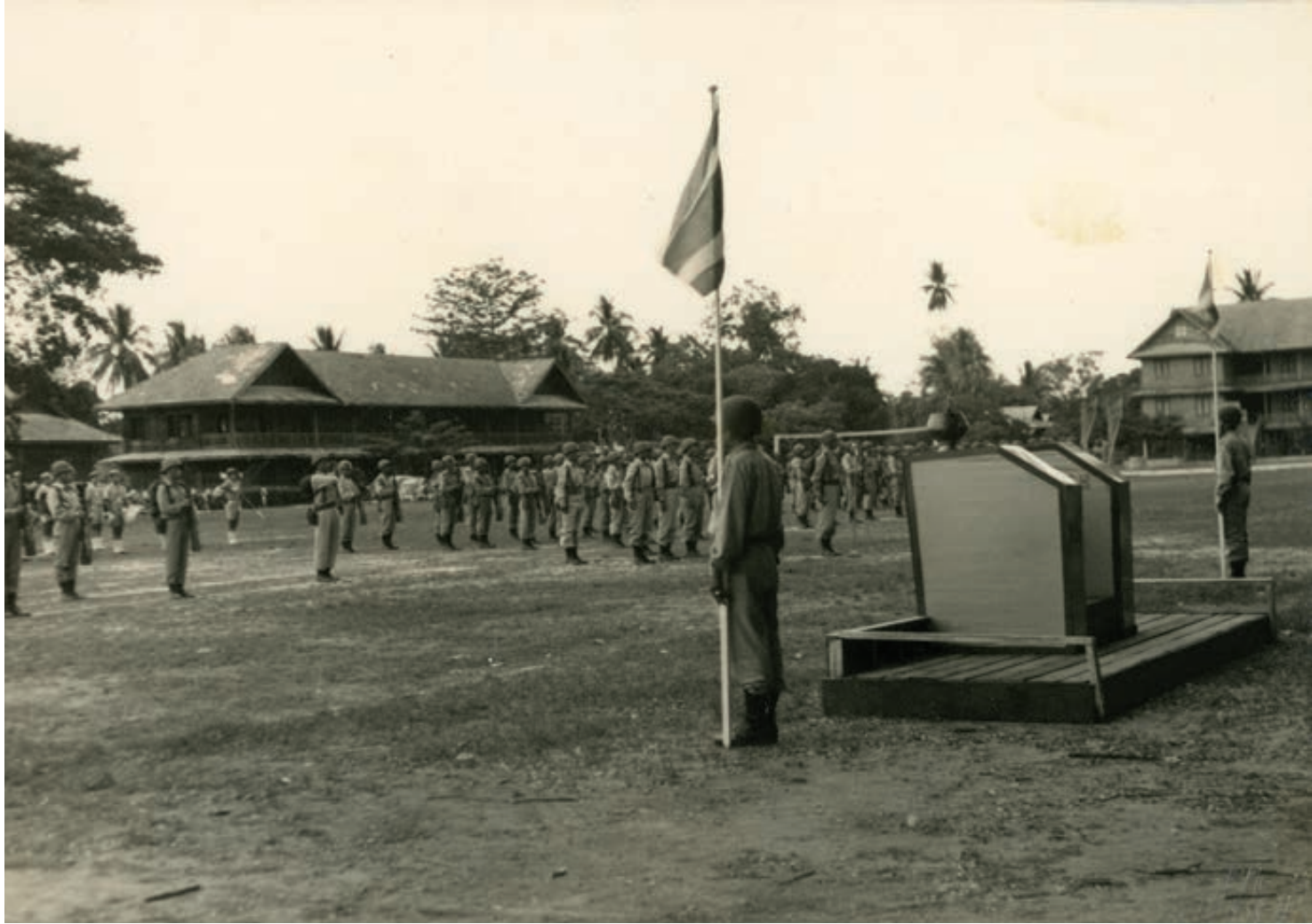
นายประเสริฐ กาญจนดุล

ภาพหน้าซ้ายและขวา

นายประเสริฐ กาญจนดุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธานในงานชุมนุมอาสาสมัครรักษาดินแดน เมื่อคราวแรกตั้ง หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอาสาสมัครรักษาดินแดนขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์พ.ศ. ๒๔๙๗ ภาพก่อน พ.ศ. ๒๕๐๐ ภาพจากศาสตราจารย์กัณฑ์ พูนพิพัฒน์

ภาพหน้าซ้ายและขวา

อาสาสมัครรักษาดินแดนเข้าแถวแสดงความพร้อมเพรียงและมีการนิมนต์พระสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์เพื่อเป็นมงคล
(ภาพจากศาสตราจารย์กัณฑ์ พูลพิพัฒน์)

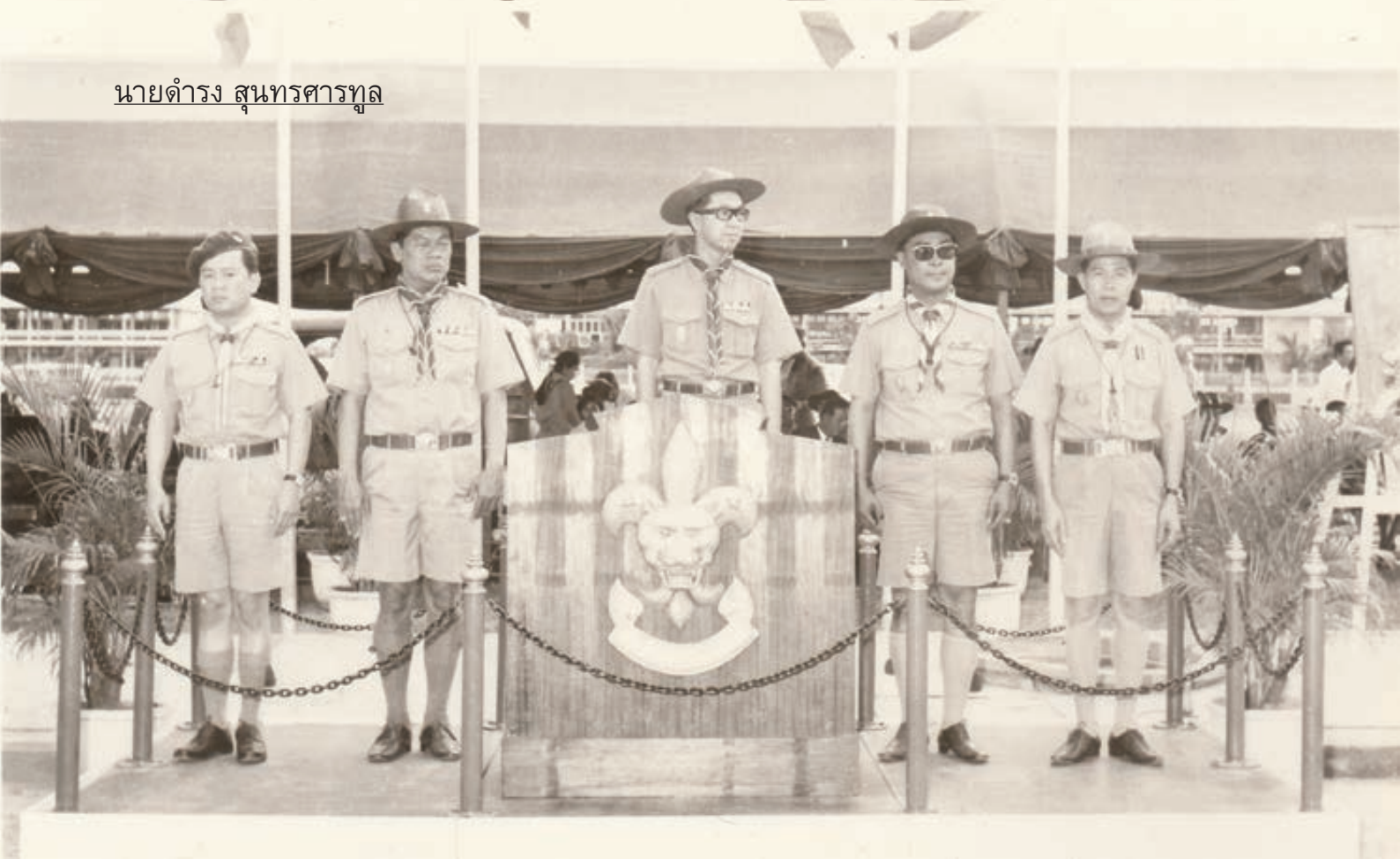
นายสันต์ เอกมหาชัย

ภาพหน้าซ้ายและขวา
นายสันต์ เอกมหาชัย
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช
ทำพิธีเปิดสถานีน้ำมันสามทหาร ภาพยุค ๒๕๑๐
(ภาพจากนายบัญชา พงษ์พานิช)

นายตำรวจ สุนทรสารทูล

ภาพหน้าซ้ายและขวา

นายตำรวจ สุนทรสารทูล ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เป็นประธานจัดงานวันลูกเสือแห่งชาติ ภาพยุค ๒๕๑๐
(ภาพจากนายดุลพจน์และนางสาววิชญา สุนทรสารทูล)

จอมพล ประภาส จารุเสถียร

ภาพหน้าซ้ายและขวา

จอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธีเปิดงานกาชาดจังหวัดชลบุรี
มีนายดำรง สุนทรศารทูล ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้อนรับ พ.ศ.๒๕๑๖
(ภาพจากนายดุลพจน์และนางสาววิชญา สุนทรศารทูล)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

จอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เดินทางมาถึงบริเวณงานและตรวจแถวข้าราชการตำรวจ
มีนายดำรง สุนทรศารทูล ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ต้อนรับ
(ภาพจากนายดุลพจน์และนางสาววิชญา สุนทรศารทูล)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

นายอารีย์ วงศ์อารยะ ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี มีชาวสตูลเดินทางมาส่งที่สนามบินหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย ต้อนรับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ๓ ท่าน คือ นายวีระ ปิตรชาติ นายสุชาติ ตันเจริญ และนายประภัตร โพธสุธน เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย ให้การต้อนรับพลตำรวจเอก เกา สารสิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายเจริญจิตต์ ณ สงขลา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

ในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนากะทรวงมหาดไทย วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทยและข้าราชการมหาดไทยทำพิธีบวงสรวงสักการะพระรูปเหมือนสมเด็จพระยอธรรมาธิบดี กรมพระยาอดิศัยราชานุภาพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำคัญของกระทรวงมหาดไทย (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

ในวาระตั้งกล่าวมีงานเลี้ยงฉลองภาคค่ำด้วย (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย ต้อนรับพลตำรวจเอก ประमाण อติเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายเสนาะ เทียนทอง นายพินิจ จันทรสุรินทร์ และนายวัฒนา อัสวเหมม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ (ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

การรับมอบงานในหน้าที่ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ภาพหน้าซ้ายและขวา
พิธีส่งและรับมอบตำแหน่งปลัดกระทรวง
มหาดไทยระหว่างนายอารีย์ วงศ์อารยะ
และนายอนันต์ อนันตกุล เมื่อวันที่ ๒๙
กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖
(ภาพจากนายอารีย์ วงศ์อารยะ)

ภาพหน้าซ้ายและขวา

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมนายสุธี มากบุญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มีนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทยต้อนรับ (ภาพจากกองสารนิเทศ กระทรวงมหาดไทย)

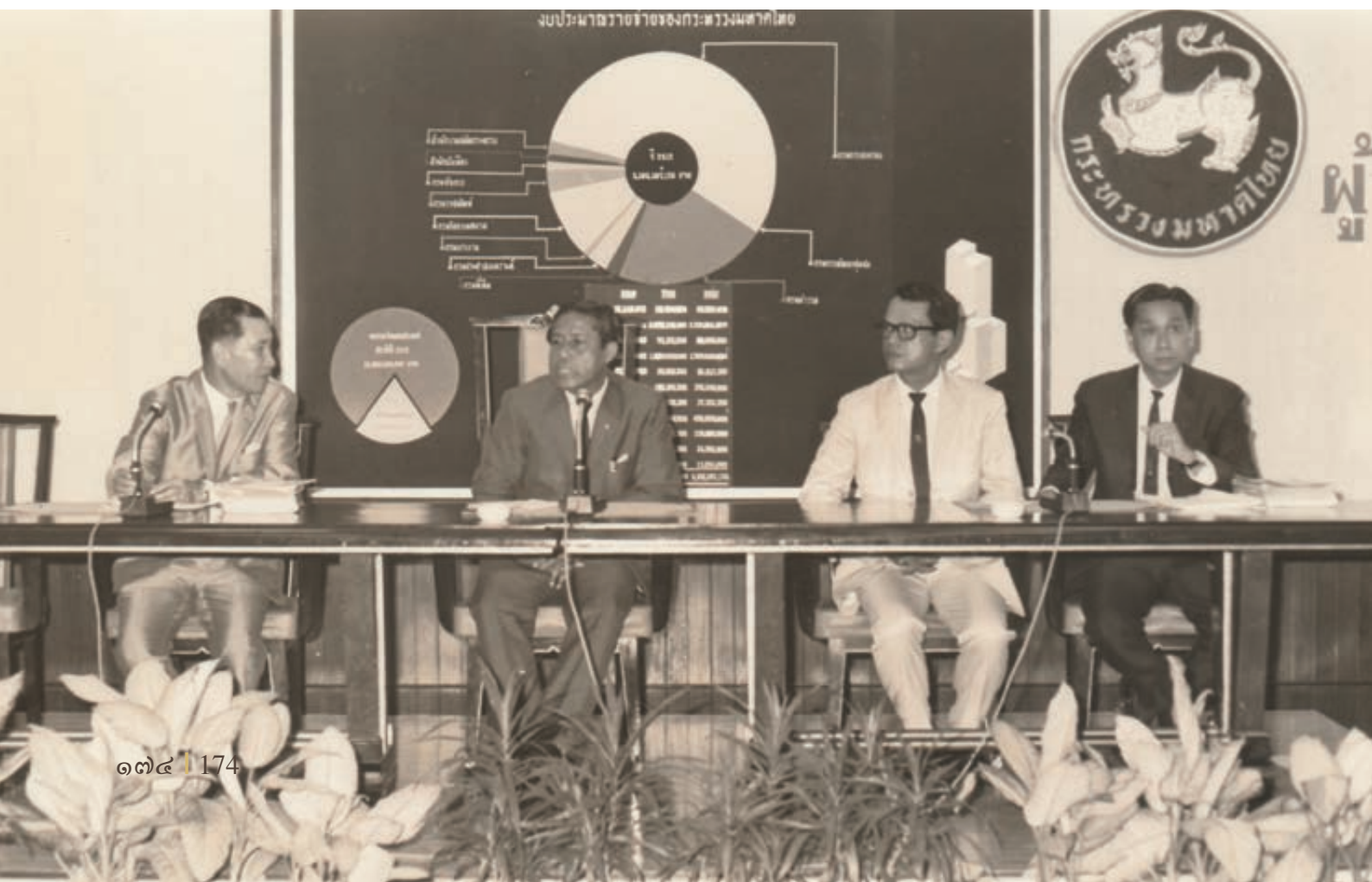
ภาพหน้าซ้ายและขวา

พลเอก อานุพงษ์ เฝ้าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายสุธี มากบุญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
มอบนโยบายให้แก่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย
(ภาพจากกองสารนิเทศ กระทรวงมหาดไทย)

การประชุม ผู้ว่าราชการจังหวัด ประจำปี ๒๕๑๓

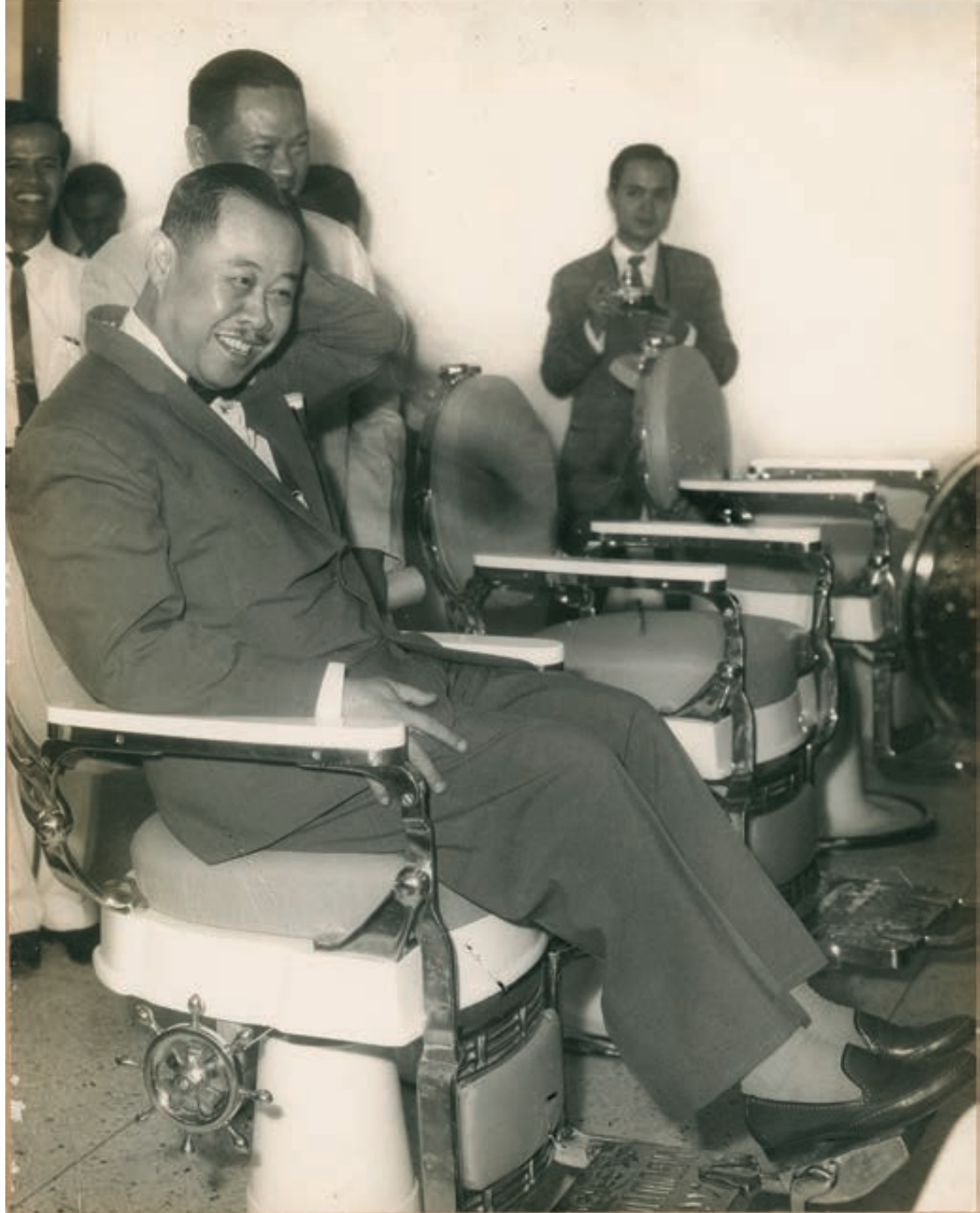

การประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศที่กระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓
(ภาพจากนายดุลพจน์และนางสาววิชญา สุนทรศารทูล)

ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เข้าร่วมประชุม มีร้อยตำรวจโท ระดม มหาศรานนท์ กำลังยื่นพูด
(ภาพจากนายดุลพจน์และนางสาววิชญา สุนทรสารทูล)

เพื่อเป็นปฐมฤกษ์ฉลองการกระทำในวันเปิดสโมสร
ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย
เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๖
สมิต ตรี ต

จอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในร้านตัดผมของกระทรวง
มีนายชลอ วนะภูติ ยืนอยู่ด้านหลัง (แลเห็นเพียงศีรษะ) และนายปัญญา หมีนวงศ์ (เจ้าของภาพ)
ช่างตัดผมประจำกระทรวงอยู่ด้านซ้ายของภาพ (แลเห็นเพียงครึ่งหน้า)

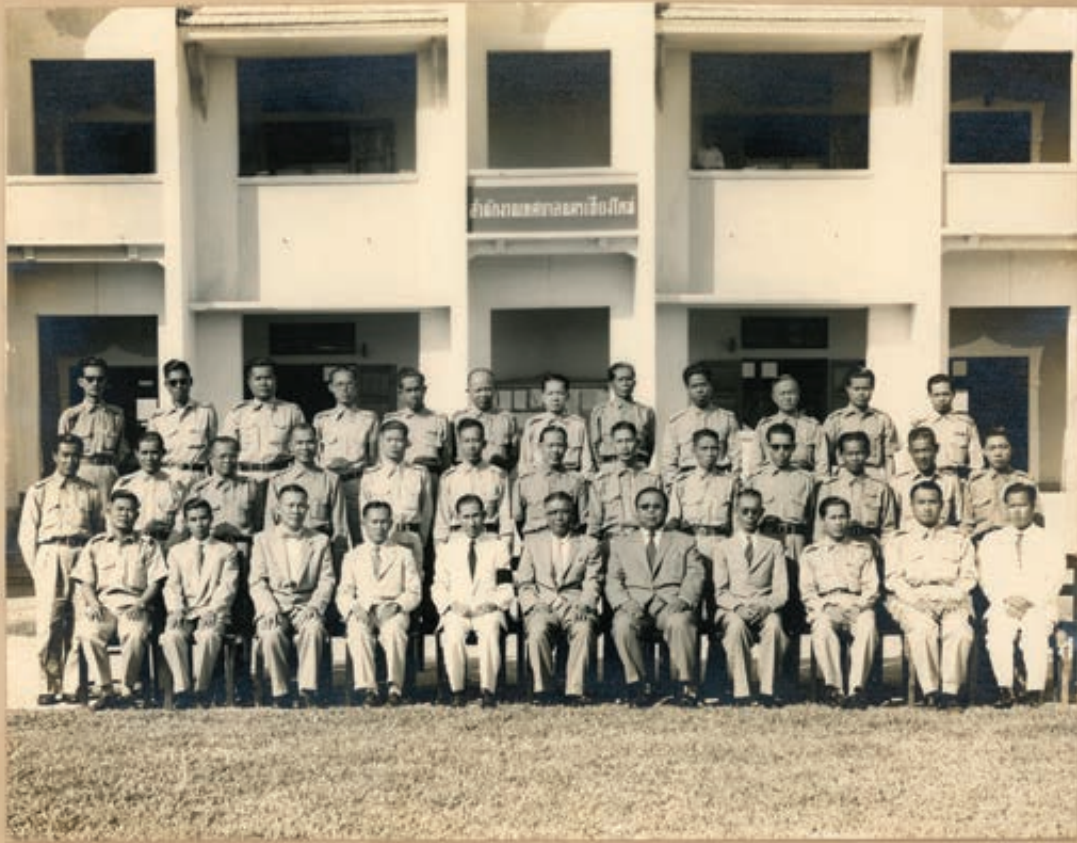

การประชุมหัวหน้าส่วนราชการกับพ่อค้า นักธุรกิจ สันนิษฐานว่าเป็นจังหวัดเชียงใหม่ มีนายประเสริฐ กาญจนดุล ผู้ว่าราชการ
จังหวัดเป็นประธาน (นั่งกลาง คนที่ ๑๑ จากซ้าย) ภาพยุค ๒๔๙๐
(ภาพจากศาสตราจารย์กัณฑ์ พูลพิพัฒน์)

การประชุมปลัดเทศบาลหน่วยที่ ๓ (ภาคเหนือ) ณ สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่
วันที่ ๒ - ๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

แถวหน้าจากซ้าย

วีระ พรหมจันทร์ สวรรคโลก
คำเนน สุวรรณโรจน์ สุโขทัย
เวียด สารเวทย์ ศาก
ชอช อุทัยกาญจน์ น่าน
ทับ ฉายธเนศ ศรพินัน
ทรง วิวัจ เจียงราย
ประเสริฐ เบ็ญจทรัพย์ เชียงใหม่
เปื้อน รุ่งเจริญ พะเยา
บรรจง ไสยกิจจริง อ่างทอง
ไฉฉิ่ง การุญประเสริฐ อุดรธานี
ทองหล่อ กระคำทอง กำแพงเพชร
ประชุม สุวรรณภูมิ พิจิตร

แถวตางจากซ้าย

คำวง ป่าตมโนน ชุมแสง
เชื้อชบ พิษุศศักดิ์ พินนุโลก
คำวงน ศรีธา เพ็ชรบูรณ์
เอ็ง สุพรรณชัย นครสวรรค์
บรรดิศ วงศ์สุวรรณ พะเยา
สุวิทย์ วิมลเจริญ ศรีพนมมาศ
พิชิตก กิตติวิวัฒน์ ต่าปาง
นิคม พุ่มนิคม แพร่
แสวง จิวสวัสดิ์ อุทัยธานี
จันทร์ ทศนวิธานนท์ แม่สอด
พิชิตา บัณฑิตวิทย์ บางมูลนาค
ชรรยง อินทรภรณ์ กำแพงเพชร
เดช เถาโรจน์ แม่ฮ่องสอน

แถวหน้าจากซ้าย

สมชาย คีตกคิดบี เจ้าหน้ากองตรวจเงินแผ่นดิน, ธรรมบุญ ไสภณกิจค์ เจ้าหน้ากองตรวจเงินแผ่นดิน, ไพฑูรย์ พงษ์สำราญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, วิจิตร แจ่มใส หัวหน้ากองคดีสิ่งแวดล้อม,
ประเสริฐ การุญเขตต์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่, สนิท วิไลจิตต์ ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น, สุชาติ สุจริตกุล นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่, ปรีชา ไชยธานี หัวหน้ากองตรวจเงินแผ่นดิน,
เชื้อน ฉะโยธิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ ๕, พิชิต คันทมนิเทศน์ ผู้ช่วยกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, ไพรัช ไสภณ ผู้ช่วยกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน,

การประชุมปลัดเทศบาลหน่วยที่ ๓ (ภาคเหนือ) ณ สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๒ - ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐
มีนายประเสริฐ กาญจนดุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ต้อนรับ และนายสนิท วิไลจิตต์ ผู้อำนวยการส่วนปกครองท้องถิ่น
เป็นผู้จัดการประชุม
(ภาพจากศาสตราจารย์กัณฑ์ พูลพิพัฒน์)

การประชุมผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่า

พุทธศักราช

วันที่ ๑๗ - ๒๙ พฤษ

ณ กระทรวง

แถวที่ ๑ นับจากซ้ายไปขวา นายศักดิ์ ไชยวัฒน์, พ.ศ.อ. ชุมภูภักดิ์วิเศษกร, ชุมภักดิ์ศิริวงษ์, นายแพทย์สวัสดิ์ แสงสว่าง, นายสุขุม มกรภรณ์, นายอวีล สุพรรณคารต, พ.ศ.ช.ชาอยู่ วิวัฒน์ประเสริฐ, หลวงวิเชียรแพทยาคม, ม.ล.ปิ่น มาลากุล, ม.จ.สุวาทกร วรธรรม, พ.ศ.อ.เคช เคชประเค็ชช, จอมพลป. พิบิตสงคราม, พ.ศ.อ.เภา ศรีธำรงค์, ดร.พร ศรีจามร, หลวงธรรตวิกรมไพศาลย์, พ.ศ.ท. หลวงคัมปนาทแสนภัก, ชุมไตรภคยานุก, พ.ศ.ป.เช น้อยเศรษฐ, หลวงธรรตปรีชาเขนปการ, ชุมไมตรีประชาภิรักษ์, นายชยฉัตร นาคินพด, ชุมระศุดคตฉารักษ์, พ.ศ.ท.โชติ ใจศิขนาภิบาล, พ.ศ.อ. ชุมนครรัฐเขตต์, นายศรี วรรณร, ชุมอัครสารสิทธิ์, หลวงเชเนทนต์, ชุมวิภาดาบรร, นายชุธา ไรศพันธ์, นายสมบัติ ธมบดีทวี, นายเลือน ไชยเส, นายถิ ออกร, นายเอิน ไพริสุวรรณ, นายมาลย์ หะนันท์, นายจิตสารกรม, นายพนม มีวานาญ, นายจวิธ ชาวศิริ, นายปิ่นจิตต์ อมกานิช, นายพรหม สตราสุคนธ์, นายประสิทธิ์ อธิรัตน์, นายยท จรัธยานนท์, นายสุทัศน์ สิริสวัสดิ, นายชดอ วนะภัก, ชุมสนิทประช, ชุมบรรณนพพลชัย, พ.ศ.ท.จาริส มีเศียรตัน, พ.ศ.อ.ม.ร.ว.ดิศ ภาวนนศ, นายสวัสดิ์ พิบิตนคินทร์, นายประ พชรพนม, พ.ศ.ท.ธระ ศรีเวชพันธ์, นายสนิท วิไลเจตต์, นายอระ แดงประไพศ, นายฉัตร หนนภักดิ์, พ.ศ.ท. นายราชภักดิ์, ชุมบำรุงคินบุรี, ชุมคานะเวจจิตร, นายพวง สุวรรณรัฐ, นายมงคล สุภาพน, นายจันต์ วัคการดี, นายแวง ธิชิตา, นายอรต วิศศิริโอธภิบาล, ชุมจรรตวิเทศ, นายแสวง ภิรมยธ, นายวัชร จักกะพท, นายประเศศ อัครภัก, นายช ศุคสมมติ, ชุมธรรษากร, นายวิเวก จันทโรจวงศ์, นายจันทร์ สมนรตฤกษ์, นายเมิน ธรรมันท์, นายพนิต โพธิพันธ์, นายสนิท จาเรพร.

การประชุมผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด และมหาดไทยภาค ในวันที่ ๑๗ - ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ณ กระทรวงมหาดไทย มีจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีร่วมถ่ายภาพเป็นที่ระลึก (ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

การประชุมผู้ว่าราชการจังหวัด

ประจำปี

ณ ศูนย์ฝึกอบรมข้าราชการ

แถวหน้า จากซ้ายไปขวา พ.ศ. สมศักดิ์ ศารทอภิมันท์ พล.ต.ต.แม่ค วิชพันธ์ นายเริ่ม บูรณคุณันต์ ดร.ศรชัย บุญยสิทธิ์ นายจำเนียร สารนาท นายพจน์ สวัสดิ์คุณ หลวงประเทภพวนกิจ ดร.สละ ทรานนท์ นายทวี ราษฎร์ ประภาสทรรณ พระปราชญ์นราทร ม.อ. ปิ่น มงคล จอมพลสถิตย์ ธนะรัชต์ พล.อ.ประภาส จารุเสถียร นายบุญชัย เจริญไชย นายสุนทร ทองคำธรรมย์ พล.ต.อ. นายศักดิ์ ไทยวัฒน์ พล.ต.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์ ม.จ.จักรพันธ์ เพ็ญศรี ดร.ชัยพร มิ่งขวัญ ม.ร.ว. พญางำริณีย์ เกษมศรี นายสาธิต ศุภะเจริญ นายภานุ หุระนันท์ นายมงคล สุภาพงษ์ นายกระจำนง บดินทรเดชา นายถนอมกิจ สุวรรณ นายชวชัย นพทวาร นายชาติ ทองประยูร นายชาญ พันธ์เจริญ นายสนธิ์ รัชกิจโภคิน นายเฉลิม วิชัยวัฒน์ นายอรรถพร ปรีดีพริ้ง นายสมนึก สมบัติทวี นายประจักษ์ วีระป้า นายวิฑูรย์ จักกะพาก พล.ต.อ.เลื่อน ถวิลธรรม นายสุบิน เกษมทอง นายวิชาญ บรรณโสภณ นายประสิทธิ์ อุไร นายสอาด ป่าระนันท์ นายจันทร์ อมรรณกุล นายวิเวก จันทร์โรจน์วงศ์ หลวงอนันตวิมลกิจ พล.ต.อ.เนือง สายเนตร นายเรวัต อารีสาร นายดำรง สัจจกร นายอุทัย จิตตานนท์ นายจรูญ อรรถชนนท์ นายถัง มีนทา นายเชียน ไพริศวรรณ พล.ต.อ.หญิง เพ็ชรไทย พล.ต.อ.เลื่อน บดินทรเดชา พล.ต.อ.วิฑูรย์ วิฑูรย์ศักดิ์ พล.ต.อ.พร้อม ฒ บดินทร์ นายพัฒนา พันทโยธิน นายธรรมธศ สุนทรชัย นายพนัส สายตระกูล นายอ้วน สุรกุล นายสุทัศน์ สิริสวย นายสว่าง แต่งประเสริฐ ม.จ.ทองคำเปลว ทองใหญ่ นายเกรียง สุวรรณสิงห์ นายเทียน อัจกุล นายพัฒนา บดินทรเดชา นายเทียน เฉลิมช่วง หลวงปรีวรรคทวีจิตร นายสง่า จินทรสาธา ขุนสนิทประจวบกร นายสง่า ศุภรัตน์ นายแสวง รุจิรัก นายวรวิทย์ รังษานุวัตรวิจิตร พล.ต.ช.ชาญวัฒน์ ประมวลธน ขุนวรศักดิ์ธรรม นายศิริ วรรณถ นายสวัสดิ์ มีเพียร นายพนิต โพธิ์พันธ์ นายแมน อรรถจันทร์ นายพล จุฑาภกร ร.ต.จ.ชั้น ๒ นายคำดี น้อยมณี นายสมภาส อมาตย์กุล นายคณิง ราชเดชา

การประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต ประจำปี ๒๕๐๓ ณ ศูนย์ฝึกอบรมข้าราชการกระทรวงมหาดไทย (พระที่นั่งนคราถุสโสมสร) มีจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี และจอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ร่วมถ่ายภาพด้วย (ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

และ ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต

๒๕๐๓

การกระทรวงมหาดไทย

นายพลโท อภัยวานิช นายตำรวจชั้นเอก ชุมมิตรประเสริฐ นายของ เทลีสองริ้ว นายเกษียร รัตนกุล นายแพทย์ถาวร สุวรรณกิจ พ.ต.อ. ชุมมิตรวิเชตย์ ทหารพิเศษภาคพิเศษ นายถวิล สุนทรสารทูล
หลวงชาติตระการโกศล พระยาสุนทรพิทักษ์ หลวงอรุณบุรีราชานุการ หลวงนรกิจบริหาร นายสุรินทร์ วิเศษกุล หลวงอรุณวิภาตไพศาลย์ นายแพทย์เมื่อน มฤตภุมะ นายศรี ปัทมาสี นายชำนาญ ชูบุรณะ

นายจิว สุวรรณวิทย์ นายประสิทธิ์ สว่างน้อย นายประพัทธ์ บุญช่วย นายสันต์ เรณมหาราช นายพล ทศนันทน์ นายสมชาย ขจรกานนท์ นายสุ สุนทรสมบัติ นายถวัลย์ ไทชานนท์ นายปิ่นจิตต์ อานวนิช
วิรัตน์ นายชุตัง ใจพันธ์ นายเกษม สุขุม นายจรัส เทศวิศาล นายถวัลย์ เทลีสุนทร นายประพันธ์ วัฒนพิบูล นายฉลอง สนิทานนท์ นายบุญยงฤทธิ์ นาคันพฤษ นายฉัตร สัตยชัยสิทธิ์ นายเฉลิม ฐปัทม์

พล.ต.จ. มงคล สิงห์เสนีย์ พ.ต.อ. ประทีป ปะการะนันท์ พ.ต.อ. ชนะ วงษ์จุ่ม พ.ต.อ. ศิริ ปานประทีป พ.ต.อ. ศิริ ศงหิรัญ นายประกอบ ทวีรัตน์ นายกำจัด นาคสุวรรณ นายบรรณ มนต์แก้ว
พ.ต.อ. บุญธรรม วิเศษเกษม นายจินต์ วัชรภาณี นายนวน มีชำนาญ นายสุจิตต์ สมบัติศิริ นายอภัย เปรมไทย นายสวัสดิ์ วงศ์ปฏิทัศน์ นายพร บุญประเสริฐ นายแสวง ขันยาธา นายอุทร ทัศนภักดี
กัโศทัย พ.อ. ชุมศรี ศรีสวัสดิ์

นายพรหม นายโอบเชร จันตะเสน นายเวียง ศาสตร์ิน นายวิจิตร วัชรกุล นายพล วงศาโรจน์ นายกิติ อชกร นายเกษม ไขแสง นายเจริญ รามบุตรา นายเชื้อม ศิริสนธิ พ.ต.อ. นิรันดร์ ขันนวม

ดาษาเฉลิมกรุง

พิธีเปิดการสัมมนาพัฒนานักบริหารใ

ณ พระที่นั่งนงคราญโมลีร ศูนย์ฝึกอบรม

วันที่ ๕ พฤศจิกายน

แถวหน้าจากซ้าย

นายดำริ น้อยมณี	รองอธิบดีกรมการพัฒนารัฐบาล	นายณรงค์ มนต์เสวี	ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี	พล.ต.ท.ประจวบ กิริติบุตร	ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
นายเล็ก ขุนนามนที	อธิบดีกรมการปกครอง	นายถวิล สุนทรสารทนต์	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	นายเกษม ศรีพิชัย	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พระประภาสสทท	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	นายทวี แร่งขำ	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	พล.ต.อ.หลวงชาติตระการโกศล	ปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายสาย หุตะเจริญ	อธิบดีกรมการพัฒนารัฐบาล	ดร.มาดัย หุตะนันท์	รองอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์	นายสนิท วิไลจิตต์	รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายกำจัด ผาคิสวณ	ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์	นายจรูญ เทสวิศาล	ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด	นายพนสวัสดิ์ กาลังงาม	ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง
นายสมชาย กลิ่นแก้ว	ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น	นายสง เหล่าสุนทร	ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง	นายจันทน์ วิกการดี	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
ม.จ.ทองคำเปลว ทองใหญ่	ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา	นายช่วย นนทนาคร	ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น	นายเลื่อน ไชแสง	ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์
นายประทวน อรรถโกวิท	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา	นายสุพัฒน์ วงษ์วัฒนะ	ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร	พล.ต.ต.สามารถ วายวานนท์	ผู้ว่าราชการจังหวัด...
นายแมน ศรีรัฐ	ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง				

แถวหน้าจากซ้าย

พิธีเปิดการสัมมนาพัฒนานักบริหารในระดับผู้ว่าราชการจังหวัด รุ่นที่ ๒ ณ พระที่นั่งนงคราญโมลีร วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๕ มีจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี พลเอก ถนอม กิตติขจร รองนายกรัฐมนตรี และจอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ร่วมถ่ายภาพด้วย (ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ระดับผู้ว่าราชการจังหวัด รุ่นที่ ๒

ผู้ว่าราชการกระทรวงมหาดไทย พระนคร

พ.ศ. ๒๕๐๕

พ.ต.อ.เลื่อน กฤษณามระ	ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร	พล.ท.เนตร เขมะโยธิน	เลขาธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี	ค.ร.ประยูร กาญจนกุล	อธิบดีกรมการค้าภายใน
พล.อ.ถนอม กิตติขจร	รองนายกรัฐมนตรี	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	นายกรัฐมนตรี	พล.อ.ประกาศ จารุเสถียร	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พล.ต.อ.ประเสริฐ รุจิรวงศ์	รองอธิบดีกรมตำรวจ	นายศักดิ์ ไทยวัฒน์	อธิบดีกรมที่ดิน	นายสุวรรณ วัลย์ยศ	อธิบดีกรมราชทัณฑ์
หลวงปวิวรรตวิจิตร	ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี	นายเวียง สาคกรสินธุ์	ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ	นายนวน มีชำนาญ	ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
นายประเสริฐ กาญจนกุล	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	นายประสงค์ อิศรภักดี	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	นายเจริญ ภมรบุตร	ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
นายยุทธ จรรย์านนท์	ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา	นายเจริญ ป่านทอง	ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย	ร.ต.ท.เรือง สถานานนท์	ผู้ว่าราชการจังหวัดเดช
นายเฉลิม วรธนโท	ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง	นายรง ทัศนาวุธ	ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง	นายพิน บุณยปรัตย	ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง

ฉายาเฉลิมกรุง

4

บุคลากรของกระทรวงมหาดไทย

“เมืองนครไชยศรีเวลานี้หลวงบรมบาทบารุง ข้าหลวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาเมืองมาได้
ยังไม่ถึงเดือน แต่ไล่เสียงราชการเมืองดูเข้าใจน่าที่แลเอาใจใส่มาก ได้ข่าวว่าผู้คนอยู่ข้าง
จะนิยมด้วยเป็นคนหมั่นแลอาษาไสยชื่อตรง ต่อไปคนนี้เห็นจะเป็นราชการได้คนหนึ่ง”

ลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ กรมพระยาดำรงราชานุภาพในคราวเสด็จตรวจราชการมณฑลนครไชยศรี
ร.ศ. ๑๑๗ (พ.ศ. ๒๔๔๑)

ที่มา : เอกสารเสด็จตรวจราชการเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ร.ศ. ๑๑๑ ถึง ๑๑๗ (พ.ศ. ๒๔๓๕ -
๒๔๔๑) กรมศิลปากรจัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ หน้า ๑๐๗

หมายเหตุ – หลวงบรมบาทบารุง ต่อมาคือ พระยาประชาชีพบริบาล (แยม แสง-ชูโต)

สิงห์ศิลปะสมัยอยุธยา
(ภาพจากสำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร)

สมเด็จพระยาตำราจรราชานุภาพ (๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๐๕ - ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๖) องค์ปฐมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๔๕๘ ทรงเป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดข้าราชการพลเรือนซึ่งต่อมากลายเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงจัดระบบการปกครองส่วนภูมิภาคด้วยระบบเทศาภิบาลและริเริ่มสุขาภิบาลหัวเมือง (ภาพจากหอสมุดตำราจรราชานุภาพ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร)

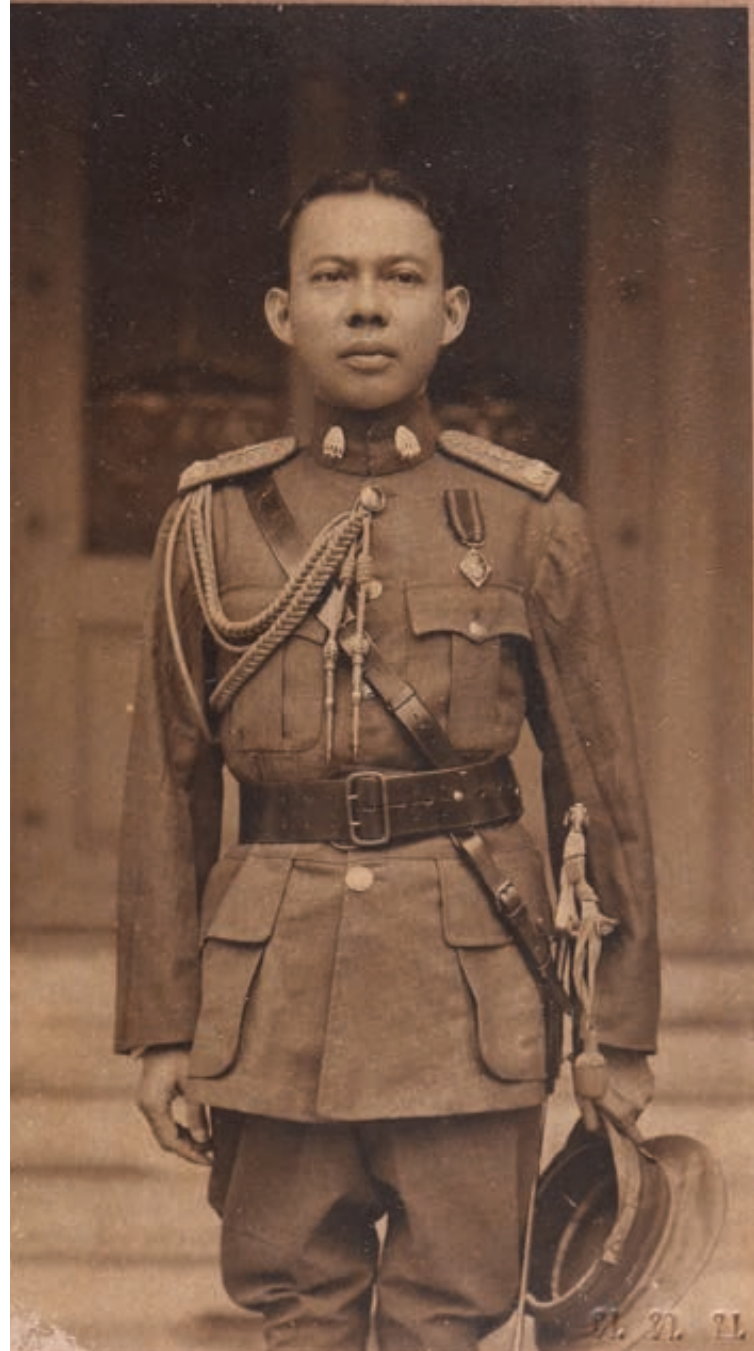
สมเด็จพระยาตราชานุภาพ
(ภาพจากหอสมุดตำราชานุภาพ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร)
๑๘๘ | 188

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ
(ภาพจากหอสมุดดำรงราชานุภาพ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร)

เจ้าพระยารัตนบดินทร์ (รอด กัลยาณมิตร) (ชาตะ พ.ศ. ๒๓๖๘ - มตะ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๑ อายุ ๗๓ ปี) รัับราชการมาแต่ครั้งรัชกาลที่ ๓ มีตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ พระยาราชวรานุกุล ปลัดทูลฉลอง กรมมหาดไทย เป็นแม่กองทำพระราชวังจันทร์เกษม ที่กรุงเก่า เจ้าพระยาพลเทพ เสนาบดีกรมเกษตรราชการ ไปราชการเมือง ไช้ฉ่อง และเจ้าพระยารัตนบดินทร์ ตำแหน่งสมุหนายกคนสุดท้าย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๙ (ภาพจากนายทง เอกภพ)

พลเอก สมเด็จพระเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ (ประสูติ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๒๕ - สิ้นพระชนม์ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ พระชนมายุ ๕๐ พรรษา) สมุหเทศาภิบาล ผู้สำเร็จราชการมณฑลนครศรีธรรมราช (พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๔๕๘) และอุปราชสำเร็จราชการมณฑลปักษ์ใต้ (พ.ศ. ๒๔๕๘ - ๒๔๖๘) ประทับที่จังหวัดสงขลา เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย (พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ - เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑) (ภาพจากนายธนชัย กบิลกาญจน์)

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) (ชาตะ พ.ศ. ๒๓๘๔ -
มตะ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๙ อายุ ๖๕ ปี) รัับราชการใน
ตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ พระยาเพชรพิไสยศรีสวัสดิ์
พระยาสุรินทรภักไชย ผู้ว่าราชการเพชรบุรี ข้าหลวงเทศาภิบาล
มณฑลราชบุรี ขึ้นเป็นเจ้าพระยาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐
(ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
กระทรวงมหาดไทย)

เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร) (ชาตะ พ.ศ. ๒๔๐๖
-มตะ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๕ อายุ ๗๙ ปี) รัับราชการในตำแหน่ง
ต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ ผู้ว่าราชการเมืองพิไชย สมุหเทศาภิบาล
มณฑลพิษณุโลก พ.ศ. ๒๔๓๗ ตามเสด็จรัชกาลที่ ๕ ในคราวเสด็จ
ประพาสยุโรป พ.ศ. ๒๔๔๐ ปรจบเงี้ยวในมณฑลพายัพ อุปราช
มณฑลพายัพเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๕ และเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
(พ.ศ. ๒๔๕๙ - ๒๔๖๕)
(ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
กระทรวงมหาดไทย)

เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ (ชุ่ม อภัยวงศ์) (ชาตะ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๐๔ - มตะ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ อายุ ๖๑ ปี) รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ พระอภัยพิทักษ์ พระยาคทาธรธรณินทร์ ผู้สำเร็จราชการเมืองพระตะบอง ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลบูรพา ได้เป็นเจ้าพระยาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) (ชาตะ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๐๕ - มตะ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ อายุ ๗๖ ปี) เป็นผู้มีความสามารถมาก ผ่านงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช เสนาบดีกระทรวงนครบาล และเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย (ภาพจากนายจรัส จันทร์พรหมรัตน์)

ภาพหน้าซ้าย

เจ้าพระยาศรีวิไชยชนินทร์ (ชม สุนทรารชุน) (ชาตะ พ.ศ. ๒๓๙๕ - มตะ พ.ศ. ๒๔๖๘ อายุ ๗๓ ปี) รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ หลวงเสนีพิทักษ์ จัตราราชการเมืองนครจำปาศักดิ์และหัวเมืองอีสาน ข้าหลวงรักษาราชการเมืองพระตะบอง ดูแลราชการหัวเมืองลาวเขมรด้วยความตรากตรำกว่า ๑๐ ปี และพระยาสุนทรบุรี สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครไชยศรี ได้เป็นเจ้าพระยาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

พระเจ้าอินทวิชัยยานนท์ (พระนามเดิม เจ้าอินทนนท์) (ประสูติ พ.ศ. ๒๓๖๐ - พินาศ พ.ศ. ๒๔๔๐ พระชนมายุ ๘๐ ปี) รัชการตามธรรมเนียมเจ้านายทางพายัพตั้งนี้ เจ้าอุปราช เจ้าอินทวิชัยยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๑๖ - ๒๔๔๐) เป็นพระบิดาของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีในรัชกาลที่ ๕

(ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

พระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดช (พระนามเดิม เจ้าสุริยะ) (ประสูติ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๓๗๔ - พินาศ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๑ พระชนมายุ ๘๗ ปี) รัชการตามธรรมเนียมเจ้านายทางพายัพตั้งนี้ เจ้าราชวงศ์ ว่าที่เจ้าอุปราช เจ้านครเมืองน่าน และพระเจ้านครเมืองน่าน (พ.ศ. ๒๔๔๖ - ๒๔๖๑) พระเจ้าผู้ครองนครน่าน องค์ที่ ๑๓ แห่งราชวงศ์ติ๋นมหาวงศ์

(ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

เจ้าพระยาฤทธิสงครามรามภักดี เจ้าพระยาไทรบุรี (อับดุลฮามิด) นามเดิม ตนกูฮามิด รับเสด็จรัชกาลที่ ๕ เมื่อคราวเสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ฝ่ายตะวันตกอย่างเต็มกำลัง สถาปนาเป็นเจ้าพระยาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ และเมื่อตั้งมณฑลไทรบุรีใน พ.ศ. ๒๔๔๐ ได้เป็นข้าหลวงมณฑลจนถึง พ.ศ. ๒๔๕๑ เมืองไทรบุรีตกเป็นของสหราชอาณาจักร (อังกฤษ) ตามสนธิสัญญา (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

มหาอำมาตย์โท เจ้าแก้วนวรรฐ (เจ้าแก้ว ณ เชียงใหม่) (ประสูติ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๐๕ - พินาศ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๒ พระชนมายุ ๗๗ ปี) เป็นราชบุตรของพระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ ๗ รักราชการตามธรรมเนียมเจ้านายทางพายัพดังนี้ เจ้าราชภาคินัย เสนาคลัง เจ้าสุริยวงศ์ เจ้าราชวงศ์ เสนามหาดไทย เจ้าอุปราช และเจ้าแก้วนวรรฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ ๙ (องค์สุดท้าย) (พ.ศ. ๒๔๕๔ - ๒๔๘๒) เป็นแม่กองสร้างถนนสายต่าง ๆ ในเมืองเชียงใหม่ เช่น ถนนสุเทพ (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

พระยาจำแสนบดี (สาย โชติกเสถียร) (ชาติ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๐๘ - มตะ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๔ อายุ ๘๗ ปี) ได้รับราชการในตำแหน่งต่างๆ ตามลำดับดังนี้ มหาตเล็กเวรฤทธิ์ หลวงนริศรราชกิจ พระนริศรราชกิจ พระยานริศรราชกิจ ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต ข้าหลวงใหญ่มณฑลพายัพ อรรคราชทูตประจำกรุงโตเกียว อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข พระยาอจิรการประสิทธิ์ พระยาจำแสนบดี อธิบดีกรมพลม้า ในกระทรวงมหาดไทย ผู้ช่วยปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย และพระยาวิสูตรสาครดิษฐ์ อธิบดีกรมเจ้าท่า (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอลังการ พระนามเดิม หม่อมเจ้าอลังการ ในสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยาบารามประบักร์ (ประสูติ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๐๔ - สิ้นพระชนม์ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ อายุ ๗๕ ปี) ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นพระองค์เจ้า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๓ สมุหเทศาภิบาลมณฑลปราจีนบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

พระวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัฒนา พระนามเดิม หม่อมเจ้าใหญ่
ในพระเจ้าราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นสิทธิสุขุมการ (ประสูติ พ.ศ.
๒๓๙๑ - สิ้นพระชนม์ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๑ อายุ ๗๐ ปี)
เป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลอุดรธานีเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒
(ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
กระทรวงมหาดไทย)

พระยาพหลโยธินรามินทรภักดี (นพ พหลโยธิน) (ชาติ ๒๒
เมษายน พ.ศ. ๒๔๑๔ - มตะ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๒
อายุ ๔๘ ปี) นักเรียนโรงเรียนทหารสวนกรม เป็นข้าหลวงเดิม
ในรัชกาลที่ ๖ ได้รับราชการในตำแหน่งต่างๆ ตามลำดับดังนี้
หลวงศิลปสารสรวุฑผู้บังคับการกรมทหารราบ เมืองราชบุรี
พระศรีณรงค์วิไชยพระยาพหลพลพยุหเสนา ผู้บัญชาการ
ทหารมณฑลราชบุรีพระยากำแพงสงคราม ข้าหลวงเทศาภิบาล
มณฑลนครราชสีมา และพระยาพหลโยธินรามินทรภักดี
(ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
กระทรวงมหาดไทย)

พระยารัตนกุลอดุลยภักดี (จำรัส รัตนกุล) (ชาตะ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๐๒ - มตะ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ อายุ ๖๓ ปี) ได้รับราชการในตำแหน่งต่างๆตามลำดับดังนี้ มหาตเล็กเวรฤทธิ์ ขุนวรกิจพิศาล หลวงราชภพบริหาร เจ้ากรมรักษาพระราชวัง บางปะอิน นายอำเภอบางปะอินผู้ว่าราชการเมืองอ่างทอง พระยาวิเศษไชยชาญ ผู้ว่าราชการเมืองราชบุรี พระยามรินทร์ ภาไชย ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลราชบุรีและข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลนครสวรรค์ พระยารัตนกุลอดุลยภักดี (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (ศุข ดิษยบุตร) (ชาตะ พ.ศ. ๒๔๑๓ - ไม่ทราบปีเสียชีวิต) นักเรียนโรงเรียนทหารสราญรมย์ ได้รับราชการในตำแหน่งต่างๆ ตามลำดับดังนี้ ขุนภูมิสถานโลหเวทย์ หลวงวิเศษภักดี พระภักดีณรงค์ ข้าหลวงประจำพายัพเหนือ พระยารามราชเดช ผู้ว่าราชการเมืองเชียงใหม่ พระยาจำแสน บดี อธิบดีกรมพลำภักในกระทรวงมหาดไทย ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลอุดรธานี และพระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร สมุหเทศาภิบาล มณฑลพิษณุโลก (ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย)

พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) (ชาติ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๐๐ - มติ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๖ อายุ ๕๖ ปี) มีความสามารถพูดได้ ๙ ภาษา อีกทั้งยังเป็นผู้พัฒนาเมืองตรังให้เจริญก้าวหน้า เป็นผู้นำวางพารามาปลูกเป็นคนแรก ได้เป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ตเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ (ภาพจากศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ)

ในเจ้าคุณพิไชยสุนทรเป็นพี่ชายของเจ้าคุณพิไชยสุนทรไว้เป็นที่ระภาค
พระยาพิไชยสุนทร

พระยาพิไชยพิไสยศรีสวัสดิ์ (แม่ฉันทสิงห์) (ชาติ พ.ศ. ๒๔๒๖ - มตะ พ.ศ. ๒๕๐๕ อายุ ๘๑ ปี) ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี
 ภาพนี้ถ่ายหน้าจวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี และเห็นพระนครคีรีอยู่ไกล ๆ มีข้อความว่า "ให้เจ้าคุณพิไชยสุนทรไว้เป็นที่ระภาค
 ถึงผู้ที่เคยอยู่บ้านนี้มาแต่ก่อน พระยาพิไชยพิไสย" เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐
 (ภาพจากศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ)

ภาพหน้าขวา

พระยศสุนทร (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ภายหลังเป็นพระยาราชเสนา
 (ชาติ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๒๔ - มตะ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ อายุ ๙๓ ปี)
 รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้
 พันจันทนุมาศ หลวงสุริยามาตย์ พระยศสุนทร ผู้ว่าราชการเมืองบุรีรัมย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
 พระยาศิริชัยบุรินทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม และพระยาราชเสนา ตำแหน่งเจ้ากรมการปกครอง
 (ภาพจากศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ)

พระยาพิชัยดาบหัก
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
กรุงเทพฯ

หลวงสุขเกษมสโมทัย (ชื่อย่อ หิรัญวรชาติ) (ชาตะ พ.ศ. ๒๓๙๒ -
มตะ พ.ศ. ๒๔๕๘ อายุ ๖๖ ปี) นายอำเภอจีนเมืองสงขลา นายอากร
เก็บภาษีเมืองสงขลา ผู้ช่วยราชการเมืองสงขลา
(ภาพจากนายชนชัย กปิลกาญจน์)

พระยากำแหงสงคราม (จัน ฅนราชสีมา) (ชาตะ พ.ศ. ๒๓๙๙ -
มตะ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๐ อายุ ๕๑ ปี) รับราชการ
ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ พระภักดีนุชิต พระยา
สุริยเดชวิเศษฤทธิ์ ผู้ว่าราชการเมืองนครราชสีมา พระยา
กำแหงสงคราม สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครราชสีมา
(ภาพจากห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
กระทรวงมหาดไทย)

ภาพหน้าซ้าย

จากซ้าย - พระวิฑิตสงคราม (สรวง ศรีเพ็ญ) ภายหลังเป็นพระยาสังฆาภิรมย์ ข้าหลวงประจำจังหวัดเพชรบุรี และพระสังฆาภิรมย์
(จันทร์ ตุงคะสวัสดิ์) ภายหลังเป็นพระยาสุรินทรภักชัย ข้าหลวงประจำจังหวัดราชบุรี
(ภาพจากศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ)

หลวงศุขเกษมสโมทัย (ที่เขียน กปิลกาญจน์) (ชาตะ พ.ศ. ๒๔๑๑ - มตะ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ อายุ ๖๒ ปี)
เป็นกรรมการพิเศษเมืองสงขลา กรรมการพิเศษสภาลูกเสือปามณฑลนครศรีธรรมราช กรรมการกองอนุสภากาชาด
มณฑลนครศรีธรรมราช กรรมการที่ปรึกษาจังหวัดสงขลา
(ภาพจากนายธนชัย กปิลกาญจน์)

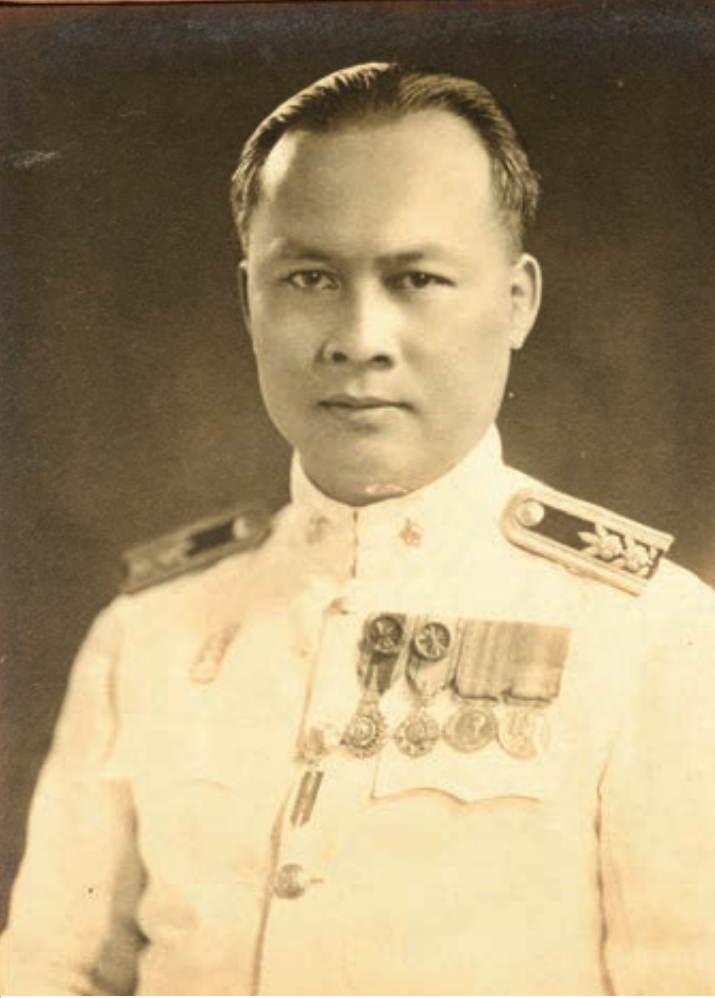
พระยารามราชภักดี (ม.ล. สวัสดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา) (ชาติ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๘ - มตะ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘
อายุ ๘๐ ปี) รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ หลวงศรีนฤนาท พระรามราชภักดี พระยารามราชภักดี
ข้าหลวงประจำจังหวัดนครสวรรค์ ข้าหลวงประจำจังหวัดสงขลา ข้าหลวงประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ข้าหลวงตรวจการ
กระทรวงมหาดไทย ภาค ๕ อธิบดีกรมมหาดไทย และปลัดกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๕๐๐)
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ขุนอภัยประศาสน์ (ใจ โปธิสุนทร) นายอำเภอชาณุวรลักษบุรี
จังหวัดกำแพงเพชร
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

พระพิณิจบำรุงราษฎร์ (ฉาย นิตยสุภาพ) (ชาตะ พ.ศ. ๒๔๑๑ -
มตะ พ.ศ. ๒๔๗๘ อายุ ๖๗ ปี) จำจังหวัดสกลนคร
(ภาพจากนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ขุนสนิทประชากร (กุหลาบ ศุกระมุล) (ชาตะ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๒ - มตะ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ อายุ ๘๑ ปี) รับราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ ปลัดจังหวัด นครพนม นายอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี (ภาพจากครอบครัวสนิทประชากร)

หม่อมเจ้าทองคำเปลว ทองใหญ่ (ประสูติ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕ - ถึงชีพิตักษัย ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ชั้นชา ๙๘ ชั้นษา) รับราชการ ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้ นายอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ นายอำเภอเบตง จังหวัดนราธิวาส ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี และผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (ภาพจากนายจรัส จันทร์พรหมรัตน์)

นายอนันต์ อนันตกุล อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย
ครั้งที่ ๑ : ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๓ ถึง ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔
ครั้งที่ ๒ : ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ถึง ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖
(ภาพจากนายอนันต์ อนันตกุล)

นายอารีย์ วงศ์อารยะ อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย
(พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗)
(ภาพจากห้องรับรองปลัดกระทรวงมหาดไทย)

นายแอนก สิทธิประศาสน์ อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย
(พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๓)
(ภาพจากนายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช)

นายพิศาล มุลศาสตรสาทร อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย
(พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๓๒)
(ภาพจากห้องรับรองปลัดกระทรวงมหาดไทย)

นายวิบูลย์ สงวนพงศ์ อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย
(พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘)
(ภาพจากห้องรับรองปลัดกระทรวงมหาดไทย)

นายกฤษฎา บุญราช อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย
(พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐)
(ภาพจากห้องรับรองปลัดกระทรวงมหาดไทย)

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คนปัจจุบัน
(พ.ศ. ๒๕๕๗ - ปัจจุบัน)

นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย คนปัจจุบัน
(พ.ศ. ๒๕๖๔ - ปัจจุบัน)

พระแสงราชศัสตราประจำเมืองนครศรีธรรมราช ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ ณ พลับพลาในลานวัดพระมหาธาตุ บริเวณพระวิหารหลวง เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนิน เลียบมณฑลปักษ์ใต้ พ.ศ. ๒๔๕๘ ผู้รับพระราชทานคือ พระยาประชาภิจักรจักร (ทับ มหาเปารยะ) ผู้ว่าราชการเมือง นครศรีธรรมราช

ลักษณะพระแสงราชศัสตราเป็นดาบไทย ด้ามทองฝักทอง บนใบพระแสงจารึกข้อความเหมือนกันทั้งสองด้านว่า “เมืองนครศรีธรรมราช” ความยาว ๑๐๓ เซนติเมตร ใบพระแสง ยาว ๖๕.๒ เซนติเมตร ด้ามยาว ๓๑ เซนติเมตร ฝักยาว ๗๒ เซนติเมตร เก็บรักษาไว้ที่ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช (คลังจังหวัด)
(สมบัติของจังหวัดนครศรีธรรมราช)

พระพุทธรูปนารายณ์ พระเจ้ากรุงธนบุรี พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทาน ณ ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖ พระพุทธรูปนารายณ์ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง ๒๓ เซนติเมตร สูง ๔๐ เซนติเมตร ปัจจุบันประดิษฐาน ณ ห้องมณฑล ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช

พระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพพิมพ์ลายเส้น (Ething) ขนาด ๒๔ x ๔๐ เซนติเมตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สั่งทำจากประเทศฝรั่งเศสจำนวน ๔๕๐ ชิ้น (กระดาษธรรมดา ๔๐๐ ชิ้น กระดาษผสมหนังสือ ๕๐ ชิ้น) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ (สมบัติของกระทรวงมหาดไทย)

จากซ้าย

ทวนไทยกะไหล่ทอง (คู่) ลูกแก้วทวนประดับอัญมณี ฝักทวนเขียนลายลงรักปิดทอง ศิลปะรัตนโกสินทร์ อายุราว พุทธศตวรรษที่ ๒๔

ทวนบังกะลี กะไหล่ทอง หรือ ทวนไทยอย่างอินเดีย-โมกุลน (คู่) ลูกแก้วทวนประดับอัญมณี ฝักทวนเขียนลายลงรักปิดทอง ศิลปะรัตนโกสินทร์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๔

หอกด้ามไม้ไผ่ ฝักเขียนลายลงรักปิดทอง ศิลปะรัตนโกสินทร์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๔

หอกคอดมเงิน ด้ามไม้ไผ่ ฝักเขียนลายลงรักปิดทอง ศิลปะรัตนโกสินทร์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๔

หอกคอดมทอง ด้ามไม้เนื้อแข็งสลักลายข้อไม้ไผ่ ฝักเขียนลายลงรักปิดทอง ศิลปะรัตนโกสินทร์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๔

หอกคอดมเงิน ด้ามไม้เนื้อแข็งสลักลายข้อไม้ไผ่ ฝักเขียนลายลงรักปิดทอง ศิลปะรัตนโกสินทร์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๔

ง้าวคอกะไหล่ทอง (คู่) ด้ามไม้เนื้อแข็ง ฝักง้าวเขียนลายลงรักปิดทอง หุ้มกาบฝักสลักดูนลายกะไหล่ทอง ศิลปะรัตนโกสินทร์ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๔

(สมบัติของจังหวัดนครศรีธรรมราช)

งาช้างจำนวน ๒๖ คู่ เป็นมรดกตกทอดมาแต่อดีต สมบัติของจังหวัดนครศรีธรรมราช

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามฉบับชั่วคราว

ร่างแก้ไข	มจรุญ คุชณะวณิช	แก้ข้อ ๖๖
ร่างแก้ไข	ผอ.นิยัฒม์ วิระยงษ์	แก้ข้อ ๖๖ - ๖๗
แก้ไขเพิ่มเติม	กมลฤทธิชัย	แก้ข้อ ๖๖ - ๖๗

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม

(ฉบับชั่วคราว)

สมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก

มหันตศัตรณีนังกรนาธิบดี

พระปกเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม

คำมีลูก พระราชทานแก่คณะนิติศึกษา ๒๕๑๕ ทรงฯ ปรีชญานันต์
 ศึกษาศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาคึกภรรณาสถิต กุศลนิตย์ เจริญศิริ
 สิริวิศัยกิจ กิ่งหวดมงคล ทนงสิริกัน อภิเวโร โสภณวิริยเขต
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก มหันตศัตรณีนังกรนาธิบดี

เจ้าเนียบราชบัณฑิตยสถาน

พระพรหมคุณวิเศษเจ้าเมืองนครพนม ให้แปลความพระบรมราชโองการ
 พระพรหมอินทร์ และเจ้าพระยาสุรเสนาบดี ได้ให้ความเห็นชอบกับคณะ
 พระพรหมคุณวิเศษเจ้าเมืองนครพนม ได้มีการปกครองตามวิสัยตามระบอบ

รัฐธรรมนูญจำลองประจำจังหวัดนครศรี-
 ธรรมราช เขียนในสมุดไทยขาว ตัวอักษร
 สีดำ มีนายมงคล รัตนาวิจิตร ผู้แทนราษฎร
 จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นผู้อัญเชิญมา
 เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗

๓๖) สวรรค์แห่งเอเดน * ใต้ต้นชีวิตอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีความดีในสวนสวรรค์ ๓๖ - ๓๗

๓๗) สวรรค์แห่งเอเดน * ใต้ต้นชีวิตอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีความดีในสวนสวรรค์ ๓๗ - ๓๘

๓๘) สวรรค์แห่งเอเดน * ใต้ต้นชีวิตอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีความดีในสวนสวรรค์ ๓๘ - ๓๙

๓๙) สวรรค์แห่งเอเดน * ใต้ต้นชีวิตอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีความดีในสวนสวรรค์ ๓๙ - ๔๐

๔๐) สวรรค์แห่งเอเดน * ใต้ต้นชีวิตอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีความดีในสวนสวรรค์ ๔๐ - ๔๑

๔๑) สวรรค์แห่งเอเดน * ใต้ต้นชีวิตอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีความดีในสวนสวรรค์ ๔๑ - ๔๒

๔๒) สวรรค์แห่งเอเดน * ใต้ต้นชีวิตอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีความดีในสวนสวรรค์ ๔๒ - ๔๓

บทที่ ๓๓

ผู้ซึ่งมีบุญและดีจะเข้าสวรรค์
แต่ผู้ซึ่งมีบาปจะเข้านรก
นี่คือความจริงที่แน่นอน
วันที่ ๓๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

พระพุทธรูปนวราชบพิตร ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทาน เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ พระพุทธรูปนวราชบพิตร เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง ๒๓ เซนติเมตร สูง ๔๐ เซนติเมตร ปัจจุบันประดิษฐาน ณ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พระพุทธรูปนารายณ์ ประจําจังหวัดชุมพร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปพระราชทาน ณ สนามกีฬาากลาง จังหวัดชุมพร
เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

พระพุทธรูปนารายณ์ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง ๒๓ เซนติเมตร สูง ๔๐ เซนติเมตร
ปัจจุบันประดิษฐาน ณ ศาลากลางจังหวัดชุมพร

ธงประจำกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดและเป็นเกียรติยศของกองอาสารักษาดินแดน

ธงประจำกองอาสารักษาดินแดน มีลักษณะและสีแบบเดียวกับธงชาติ แต่พื้นธงเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ ๗๒ เซนติเมตร ด้านหน้าของพื้นธงมุมบนติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อเป็นสีทองขลิบริมสีเหลืองรัศมีสีทอง

ยอดธงเป็นรูปพระขรรค์ทำด้วยโลหะสีเงินและด้ามพระขรรค์ทำด้วยโลหะสีทอง ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปที่ทำพิธีพุทธาภิเษกแล้ว เรียกว่า “พระยอดธง” และบรรจุเส้นพระเจ้า (เส้นพระเกศา) ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร กลางพื้นธงมีวงกลมสีแดง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๔ เซนติเมตร ขอบรอบวงกลมเป็นสีเหลือง มีรูปพระนเรศวรทรงช้างอยู่ภายในวงกลมและมีความว่า “กองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนครศรีธรรมราช” ปักด้วยดันทองเป็นแถวโค้งโอบได้วงกลมนั้น

ด้านหลังกลางของฉัตร มีรูปช่อชัยพฤกษ์และอุณาโลมอยู่ตรงกลางใต้พระมหามงกุฎ
ปักด้วยดินทอง ฉัตรมีแถบธงชาติเป็นโบหูกระต่ายห้อยชายสองข้าง
ฉัตรหุ้มด้วยสักหลาดสีแดงและมีหมุดทำด้วยโลหะสีทอง ๒๙ ตัว หมุดที่ ๑ เป็นรูปประเทศไทย
หมุดที่ ๒ เป็นรูปเสมาธรรมจักร หมุดที่ ๓ เป็นรูปพระปรมาภิไธยย่อ หมุดที่ ๔ เป็นรูปรัฐธรรมนูญ
หมุดที่ ๕ เป็นต้นไปเป็นรูปตราราชสีห์
(สมบัติของจังหวัดนครศรีธรรมราช)

เตียบประดับมุก พร้อมผ้าคลุมทำด้วยเงิน
ถักลวดลายเป็นตราจักรสีแดงและสิงห์ ทั้ง ๒ ตัน

ตราจักร

ตราราชสีห์ใหญ่

ตราจักร

ตราประจำตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทำด้วยงาช้างประกอบด้วย
ตราจักร ๑ ดวง ตราราชสีห์ใหญ่ ๑ ดวง
ตราราชสีห์น้อย ๑ ดวง ตราราชสีห์
ประทับครึ่ง ๓ ดวง กับตราราชสีห์
ประทับขาด ๑ ดวง
(สมบัติของกระทรวงมหาดไทย)

ตราราชสีห์น้อย

ตราราชสีห์ประทับขาด

ตราราชสีห์ประทับครึ่ง

สิ่งทำด้วยโลหะเงิน สำหรับประดับแขนเสื้อบริเวณ
ข้อมือของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ยุค ๒๔๖๐
(สมบัติของนายธนชัย กปิลกาญจน์)

สิงห์โลหะ ทำด้วยทองเหลือง ยืนบนแท่นไม้ แกะสลัก
ปิดทองล่องชาด เป็นของที่ระลึกจากกระทรวงมหาดไทย
เนื่องในโอกาสที่จอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับพระราชทานยศจอมพล
๓ เหล่าทัพ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖
(สมบัติของตระกูลจารุเสถียร)

กระบอกใส่เอกสาร
ทำด้วยไม้ไผ่สาน ลงรักปิดทอง
เขียนลวดลายสิงห์ ฝีมือช่างล้านนา
(สมบัติของตระกูลจารุเสถียร)

กล่องทรงกลม ทำด้วยไม้ไผ่สาน
ลงรักปิดทอง เขียนลวดลายสิงห์
ฝีมือช่างล้านนา
(สมบัติของตระกูลจารุเสถียร)

ขันน้ำ พานรอง ทำด้วยเงิน เป็นรางวัลจากกระทรวงมหาดไทย จารึกข้อความว่า “กระทรวงมหาดไทยหม่อมอมรวงศ์วิเศษ นายพวง ชพานนท์ ต้าปลั่งกระแจะ คนขยันสร้างตนเองเป็นหลักฐานประจำอำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด พ.ศ. ๒๔๙๓ ขอให้มีความเจริญสุขตลอดกาล” (สมบัติของนางพิมพ์พงษ์ ชพานนท์)

เอกสารและสิ่งพิมพ์

“ได้ไปตรวจที่ว่าการอำเภอเมือง หลวงเกษตรสรรพกิจเป็นนายอำเภอ หลวงเกษตรสรรพกิจนี้ได้เป็นนายอำเภอเมืองอยู่แต่เมื่อคราวไปตรวจการในศก ๑๑๘ เห็นเป็นผู้มีอุปนิสัยแต่ยังไม่เข้าใจแบบแผน จึงได้ชักชวนให้ไปศึกษาแบบแผนที่มณฑลกรุงเก่า หลวงเกษตรสรรพกิจได้เชื่อคำแนะนำ ตั้งความอุสาหะไปฝากเพียรศึกษาอยู่ช้านาน จนเสียบยงหมดต้องกลับออกไปเอาเสียบยงถึง ๒ ครั้ง แต่ไม่ได้ท้อถอยในการที่ศึกษา จนกระทั่งได้ความรู้พอจึงกลับออกไปเมืองฉะเชิงเทรา

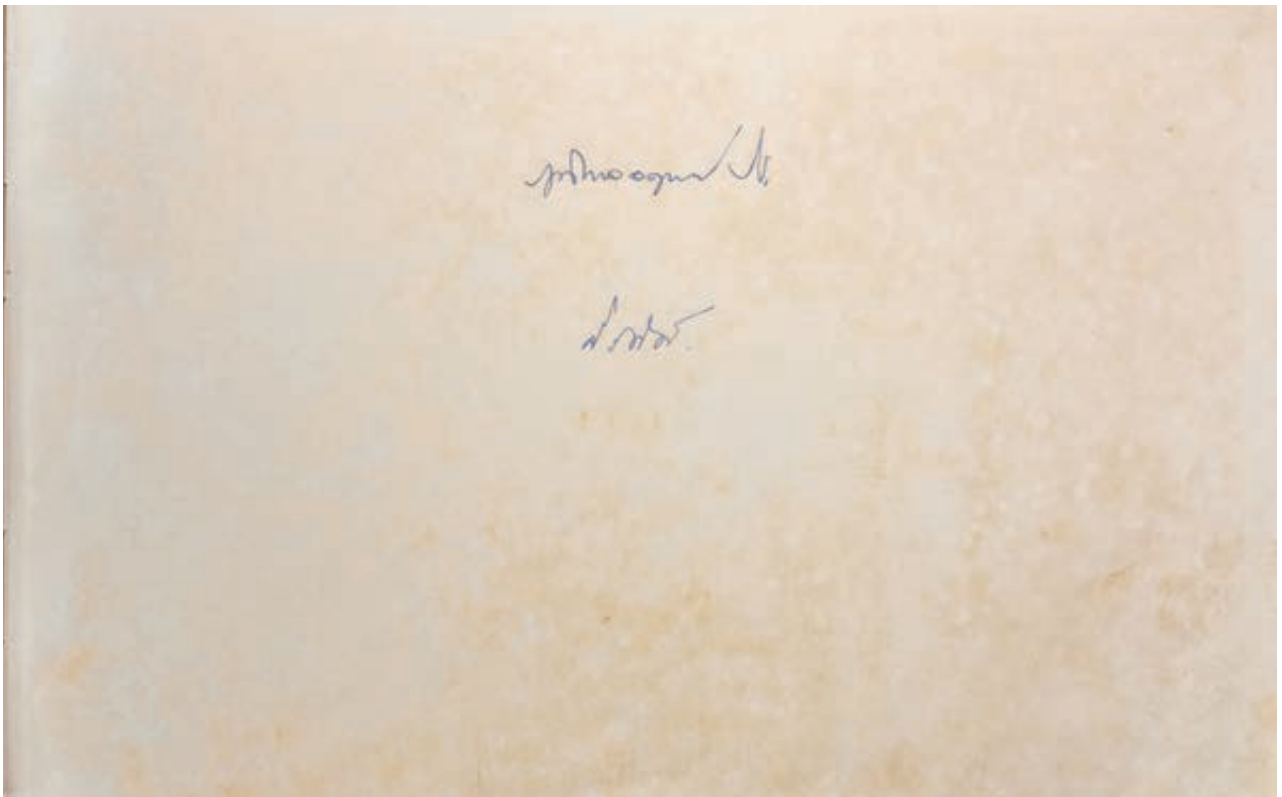
ออกไปตรวจราชการคราวนี้ ได้ตั้งใจออกไปโดยเฉพาะว่าจะดูหลวงเกษตรสรรพกิจว่าจะไปทำการได้เพียงไร ครั้นไปตรวจดูก็มีความยินดีที่ได้เห็นทำการได้ถูกต้องแบบแผนดีมาก นับว่าเป็นนายอำเภออย่างดีในมณฑลปาจิณบุรีได้คนหนึ่ง ที่ควรจะสรรเสริญโดยเฉพาะนั้นคือ ในเรื่องสืบจับโจรผู้ร้ายตัวอย่าง ๑ กับในเรื่องความแพ่งเป็นนายอำเภออยู่ใกล้ศาล แต่เปรียบเทียบความแพ่งได้ตกลงโดยมาก เป็นที่ควรจะสรรเสริญอยู่”

ลายพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพในคราวเสด็จตรวจราชการมณฑลปาจิณบุรี เมืองชลบุรี เมืองพนัสนิคม และเมืองฉะเชิงเทรา ร.ศ. ๑๑๘ (พ.ศ. ๒๔๔๓)

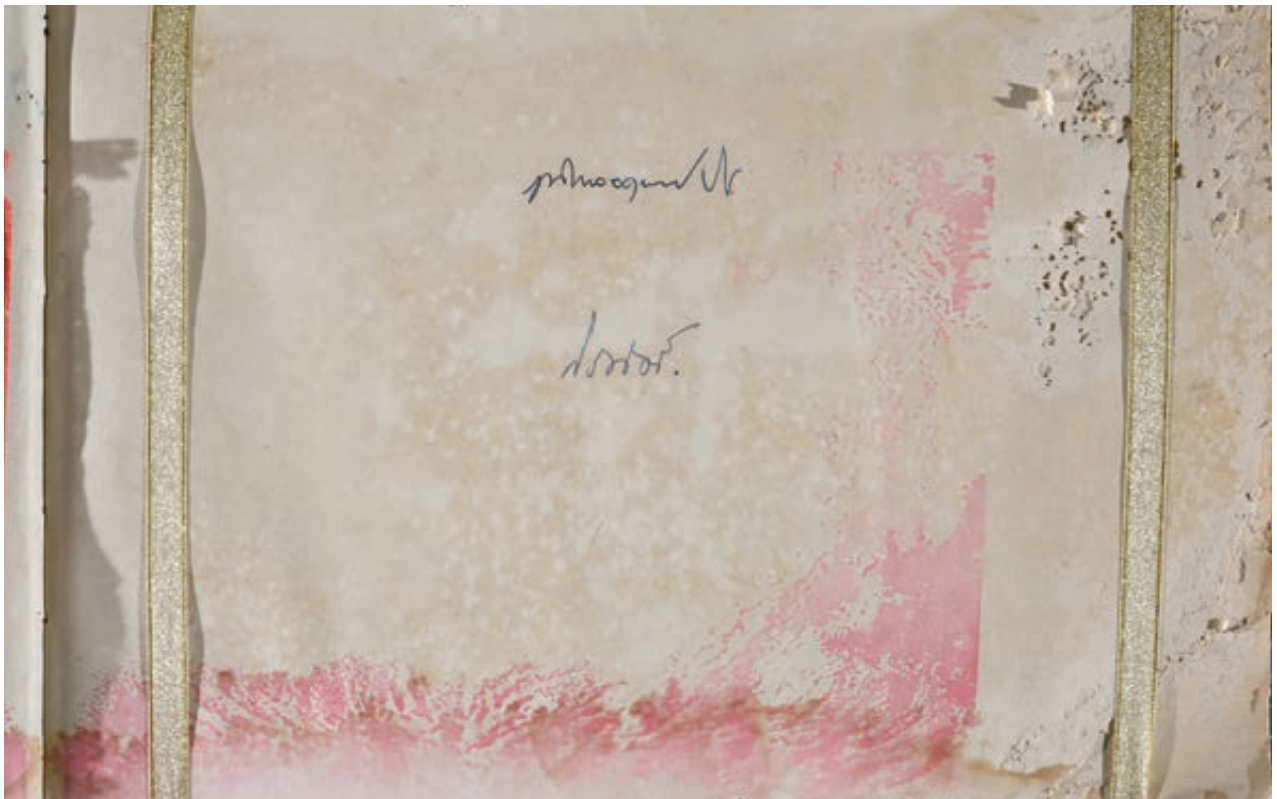
ที่มา: เอกสารเสด็จตรวจราชการเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ร.ศ. ๑๑๘ ถึง ๑๓๑ (พ.ศ. ๒๔๔๓ - ๒๔๕๕) กรมศิลปากรจัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ หน้า ๓๒

สิงห์ศิลปะรัตนโกสินทร์
(ภาพจากสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร)

สมุดลงพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมศาลากลาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒
(สมบัติของจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

สมุดลงพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระนามาภิไธยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมที่ว่าการอำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ (ภาพจากนายทศพล งานไพโรจน์)

นาม น้อยอินตา
 เกิดเมื่อวันที่ ๓๒ ตุลาคม ปี ๑๘๗๗ พ.ศ. ๒๔๓๗
 ตรงกับวันที่ เดือน พ.ศ. ๒๔๓๗
 นามบิดา น้อยอิน
 นามมารดา อังแดงหมี่ นามภรรยา อังแดงหมี่
 นามบุตรชายคนโต น้อยอินตา สังกัดสยาม
 เกิดที่ตำบล บ้านประจวบไชยเมืองใหม่
 ตำบล เมือง นครไชยเมืองใหม่
 กำเนิด แผลเปมขม้นขวา
 รูปพรรณ สูง ๕๖
 อุปสมบท เปนสามเณรที่วัดกลางมุนี ไซยเมืองใหม่
 ได้ ๓ พรรษา
 แรกเข้ารับราชการเป็นเสมียนมหาดไทยที่ส่วนกลาง
 ในกรม กระทรวง
 เมื่อต้นวันที่ เดือน พ.ศ.
 เข้ารับราชการใน เดือนที่ เดือน พ.ศ. ๒๔๕๐
 กระทรวงมหาดไทย
 ตามมีชื่อในนาม

บรรดาศักดิ์ประจวบหรือเสมียน

วันเดือนปี	บรรดาศักดิ์	รับราชการ พ.ศ. ๒๔๕๐
๑๓/๑๐/๑๑	ได้วันมหาดไทย รอง ท้าวเมืองนครไชยเมืองใหม่	
	หลวงจางพนา เปนพญา อินทร์หรือ	
๒๒/๑๒/๑๑	เปนจวนฉัตรจางพนา ตั้งเงินเดือน ๕๐๐ (เงิน)	

๑๓/๑๐/๑๑
 ๒๒/๑๒/๑๑
 ๑๓/๑๐/๑๑

สมุดทะเบียนประวัติการรับราชการของขุนสรรสารธน (น้อย อินตา) เสมียนมหาดไทยเมืองลำพูน (สมบัตินายฉัตรสิน เทพมณี)

สำนักพระราชวัง
๒๕๐๖/๒๓๕
เมื่อ ๑๖ ธันวาคม

- ตามที่สำนักพระราชวังในวาระที่ ๒๔ ลงมาพว ๒๕ ลงพระราชกฤษฎีกา
ระเบียบราชการกระทรวง ๒,๓, ๒๒๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่ ๒๑ ลงพระราชกฤษฎีกา
ระเบียบราชการกระทรวง ครั้งที่ ๑, ๒, ๒๒๙ โดยที่สำนักพระราชวังแก้ไข
๑. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๒. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๓. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๔. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๕. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๖. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๗. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ

๘. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๙. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๑๐. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
๑๑. นายวิชาญ นิลสุภา ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ที่ ๒,๑๕๖ พท. สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ราชบัณฑิต สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ

ที่ ๒ มีที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๖

ผู้อำนวยการสำนักพระราชวัง

เอกสารสั่งราชการประเภทคำสั่งกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้ง
ข้าราชการ ลงนามโดยจอมพล ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๗
(เก็บรักษาที่ห้องสมุดวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ)

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๑๑๕๖ / ๒๕๐๗
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินงานจัดสร้างพุทธมณฑล

อนุสนธิคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๒๖/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๗ แต่งตั้งนายอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นเจ้าหน้าที่ร่วมใน คณะเจ้าหน้าที่ดำเนินงานจัดสร้างพุทธมณฑล (Staff) อีกหนึ่งนาย ตั้งแต่วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๗ แล้ว นั้น

เนื่องจากการดำเนินงานจัดสร้างพุทธมณฑลจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดนครปฐมโดยใกล้ชิดยิ่งขึ้น จึงแต่งตั้งให้ปลัดจังหวัดนครปฐม เป็นเจ้าหน้าที่ในคณะเจ้าหน้าที่ (Staff) เพิ่มขึ้นอีก ๑ นาย ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป.

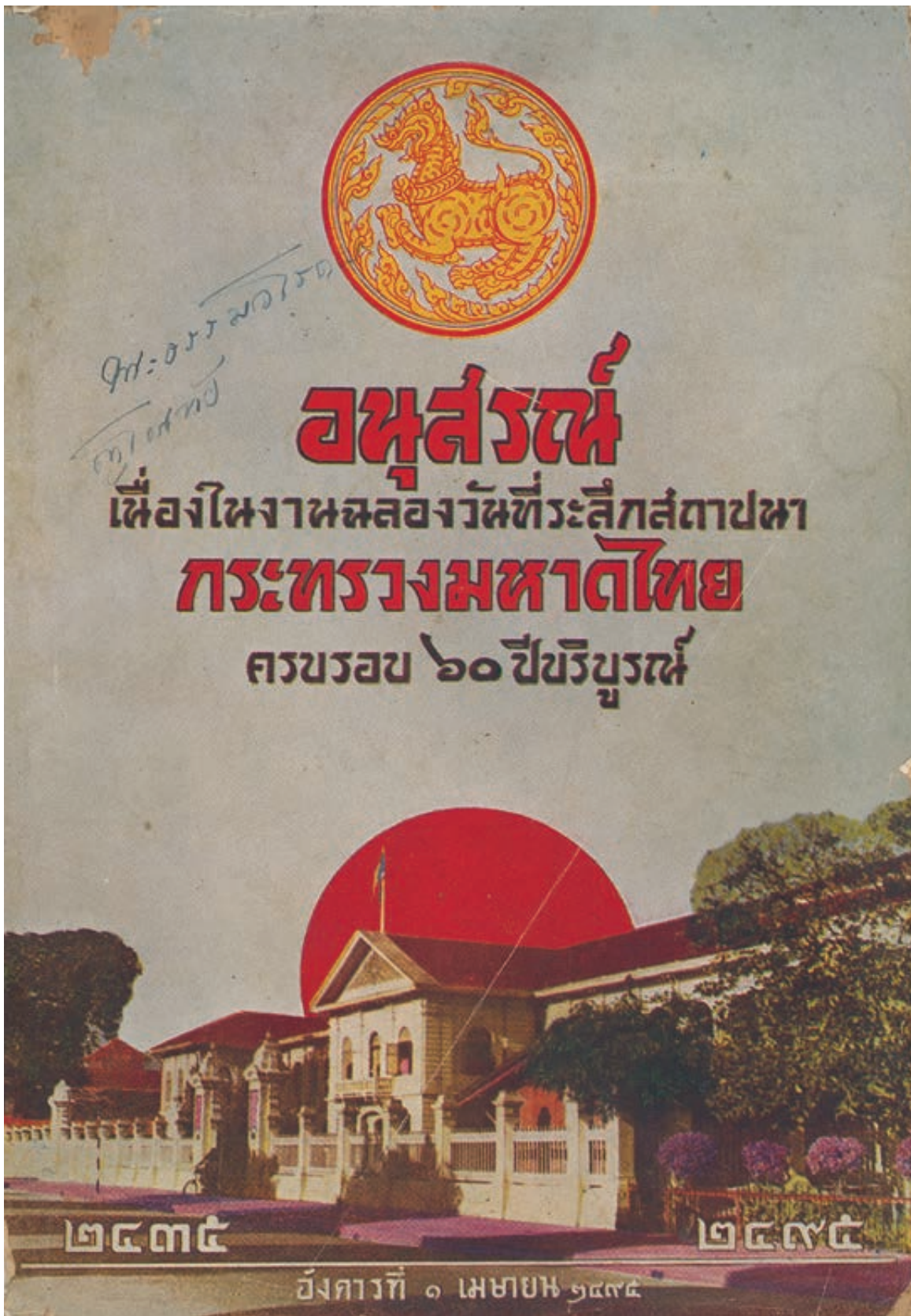
สั่ง ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๗

๑. ๑๕

(นายถวิล สุนทรสารทูล)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประธานคณะกรรมการดำเนินการและประสานงานจัดสร้างพุทธมณฑล

ปกหนังสือที่ระลึกในการสถาปนากระทรวงมหาดไทย ครบรอบ ๖๐ ปี พ.ศ. ๒๔๙๕
(สมบัติของนายธนะ บุญศิริ)

นิตยสารรายเดือน "ข่าวมหาดไทย" ประจำเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๘๖ ฉบับวันที่ระลึกสถาปนากษัตริย์ราชวงมหาดไทย เป็นหนังสือที่ระลึกเนื่องในการจัดงานฉลองการสถาปนากษัตริย์ราชวงมหาดไทยครั้งแรก
ภาพหน้าปก - นายกรัฐมนตรีกำลังมอบถุงเงินของขวัญเพื่อการกินดีอยู่ดีแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เข้ามารับการอบรม นิตยสารฉบับนี้ใช้การสะกดคำเฉพาะสมัย (สมบัติของนายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์)

ขอบคุณส่วนราชการ องค์กร และบุคคล

สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร
หอสมุดดำรงราชานุภาพ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี
สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช
สำนักงานจังหวัดชุมพร
นายอนันต์ อนันตกุล
นายอารีย์ วงศ์อารยะ
พลโทหญิง วิภาสรี จินตสุวรรณ
ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ
นายดุลพจน์และนางสาววิชญา สุนทรศารทูล
ครอบครัวจากรุเสถียร
ครอบครัวสนิหประชากร
ศาสตราจารย์กัณฑ์ พูลพิพัฒน์
นายบัญชา พงษ์พานิช
นายสุรเดช ลิ้มพานิช
นายพิชิต ตูบันเทิง
นายทศพล งานไพโรจน์
นายธีรวัต ฌ ป้อมเพชร
นางปองสุข แดงศิริ
นายโกสินทร์ นิตยาคม
นางเกสร รัชยพงษ์
นายธรรมบุญ ชงกรานต์ทอง
นายธนชัย กปิลกาญจน์
นายทนน เอกภพ
นายจรัส จันท์พรหมรัตน์
นางพิมพ์พงษ์ ชพานนท์
นายณรัศมีน เทพมณี
นายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์
นายเอนก นาวิกมูล
ผู้บรรยายภาพหน้า ๑๙๖ - ๑๙๘ - นายชนะ บุญศิริ
ผู้บรรยายภาพหน้า ๒๑๗ - นายปริญญา สัจญะเดช

ภาพหลายภาพไม่อาจจะบันทึกวันนี้ที่แน่ชัดได้เพราะไม่มีรายละเอียดบอกไว้ แต่หากไม่อธิบายเสียเลย
ในครั้ง นี้ ก็จะเป็นปัญหาแก่คนรุ่นต่อไป จึงต้องใช้วิธีสันนิษฐานจากการแต่งกายและสภาพแวดล้อม อีกทั้งต้องใช้
คำกลางๆ ว่า “ภาพยุค” ทำนองเดียวกับคำว่ายุค ๖๐ ยุค ๗๐ ในภาษาอังกฤษ เช่น ภาพยุค ๒๕๐๐ หมายถึง
ภาพที่ถ่ายในช่วงพุทธศักราช ๒๕๐๐ ถึง ๒๕๐๙

จัดพิมพ์โดย กระทรวงมหาดไทย

